Hayat

No. 93
18 TEMMUZ 1958
100 KURUŞ

Bu sayıda:

Teksası Türkler fethetti
El Paso

Ortadaki renkli tablo
Gazi Osman Paşa

Ümitsiz Güzeller

HERKESİN KENDİNE GÖRE

bir kaygusu var

Şu anda bu kedinin en büyük kaygusu burnunun üstündeki arıdan kurtulmaktır.

Sizinki ise, en kuvvetli ihtimalle, bir an evvel bir yuva sahibi olmaktır.

Bankamızda açtıracağınız en az 200 liralık bir hesapla, her 100 liraya ayrı bir kur'a numarası alarak, ikramiye çekilişlerine iştirak edebilirsiniz.

YAPI ve KREDİ
BANKASI

1958 yılında

40

APARTMAN DAİRESİ

ve

1 Milyon

Lira para ikramiyesi

Hayat

ANNE HEYWOOD
(Fotoğraf : C. Lucas)

HAFTALIK MECMUA

18 TEMMUZ 1958

FİATI : 100 KURUŞ

YIL: 3 CİLT: 5 SAYI: 93

SAHİBİ :
ŞEVKET RADO

NEŞRİYAT MÜDÜRÜ :
HİKMET FERİDUN ES

YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :
İBRAHİM ÇAMLI

HAZIRLIYANLAR :
SEMİRAL BİLBAŞAR
FİRUZ AŞKIN
FİKRET ARIT
AYHAN ERER

FOTOĞRAFLAR :
FOTO HAYAT (Hususi Servis) - Sürenkök (Ankara) - Turizm Fotoğraf Aj. (İzmir) Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.

TELİF HAKLARI :
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Mehaz göstermek suretiyle dahi alınamaz. Mecmuamıza gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.

İDARE YERİ :
Divanyolu, Klodfarer Caddesi No. 7, İstanbul. Tel : 27 34 56

DİZİLDİĞİ YER :
Doğan Kardeş Yayınları Anonim Şirketi Basımevi - İst.

BASILDIĞI YER :
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi - İstanbul.

REKLÂM İÇİN :
Kararname gereğince, Türk Basın Birliği Resmi İlânlar Limited Ortaklığı'ndan verilen ve tekniğimize uygun olarak hazırlanmış her türlü ilân alınır.

ABONE ŞARTLARI :
Yıllık (52 sayı) 50 T. L.
6 aylık (26 sayı) 25 T. L.

HAYAT Mecmuası yabancı memleketlerde Dolar olarak 19 Cent'e ve İngiliz Lirası olarak 1 Shilling 5 Pence'e tekabül eden fiatla satılır. Yıllık abone — âdi posta ücreti dahil — 75 T.L. dır. Abone olmak istiyenler bu meblâğın karşılığı olan Dolar veya İngiliz Lirasını T.C. Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alabilirler.

HAYATTAN FOTOĞRAFLAR

«AĞA HAN»LARDAN BİR ÇİFT — Paris'te yapılan yılın büyük yarışlarından «grand Prix de Paris» koşusu, bütün sosyeteyi bir araya toplamıştı. Yarışlardan önce, Paris'in seçkin mankenleri en son model elbiseleriyle seyircilerin arasına karışarak, bir «moda defilesi» yaptılar. Yarışlara meraklı Ağa Han ailesi de hipodroma «maaile» gelmişti. Resimde Sadreddin Han ile Nina görülüyor.

YIKAMA SABUNLAMA — Bütün dünyada taşıtların temizlenmesi, eksiklerin tamamlanması, gediklerin kapanması için «Yıkama - Yağlama» istasyonları kurulmuştur. Ancak, taşıtların yıkanmasını kâfi bulmıyan bir mucit, yeni bir «yıkama - sabunlama - kurutma - cilâlama» âleti icat etmiş. Yukarıdaki resimde bir çırpıda otomobilinizi temizliyen dev fırçalar görülüyor.

MÜNİHTE BAYRAM VE TÖREN

Federal Almanya'da kurulan «Avrupa Müslümanlar Cemiyeti» üyeleri son kurban bayramında bir araya gelmişlerdi. Bayram namazı bir müzede kılındı. Baş imam Nureddin Namangani idi. Sonra kurbanlar kesildi, birlikte öğle yemeği yendi. Soldaki resimde müslümanlar bayram yemeği yerlerken görülüyor. İki gün önce ise, Münih Türk Talebe Cemiyeti bir Türk gecesi tertiplemişti. Bu gecede millî oyunlarımız oynandı. Resimde harmandalı oynıyan gençleri görüyorsunuz...

VİKİNG KİRALİÇESİ — İskandinav memleketleri Amerikaya ilk ayak basan denizci ataları Vikinglerle haklı olarak övünürler. Bu arada her yıl Danimarka'da, İsveçte, Norveç'te Viking günleri tertiplenir. Halk, hayvan postlarına bürünür, aralarında kıral, kiraliçe seçerler. Resimde, Viking kiraliçesi önünde diz çöken bir çocuğu severken görülüyor.

MESUT BİR EVLENME — Dr. Mükerrem Sarol'un yeğeni Mine Borbor ile Bilecik mebusu Yümnü Üresin'in oğlu Ünal Üresin'in Temmuz ayı başında Liman lokantasında yapılan düğünlerine Reisicumhur Celâl Bayar, B. M. M. Reisi Refik Koraltan da gelmişlerdi. Resimde, soldan sağa Ünal Üresin, Celâl Bayar, Mine Borbor ve R. Koraltan görülüyor.

IRAK'DA İHTİLÂL

Bütün İstanbul donatılmıştı. Yeşilköy hava alanında Hükümet erkânı, protokola dahil zevat, Irak Kıralı Faysal, Veliaht Prens Abdülilah ve Başvekil Nuri said Paşayı karşılamağa hazırlanıyorlardı. Birden Bağdat radyosu'nun sabahın erken saatlerinden dünyaya yaymağa başladığı bir haber şehri kapladı. Irak'ta askeri bir ihtilâlle Kıralık yerine Cumhuriyet ilân edilmişti. Kıral Faysal tevkif olunmuş, amcası Veliaht Abdülilah öldürülmüştü. Bağdat *radyosu* her yarım saatte bir bu haberleri yayınlıyor, arada askeri marşlar çalınıyordu. Bundan sonra haberler birbirini takip etti. Bağdat radyosundan *gelen haberleri* Kahire ve Şam radyoları dakikası dakikasına tekrarlıyorlardı. Bir ara Şam *radyosu* Irak Başvekili Nuri Said Paşa'nın öldürüldüğünü bildirdi. Yeşilköyde merasim direklerine çekilmek üzere hazırlanan bayraklar toplandı, meydana serilen hahlar teker teker katlandı. Misafirlerin otomobilleri boş olarak şehre döndü.

1 **HAŞİMİLER** — Yukarıdaki fotoğraf Irak Kıralı II. Faysal'ı parlâmento'nun bir açılış merasimi esnasında gösteriyor. Genç Kıralın solunda amcası Veliaht Prens Abdülilah görülmektedir. Faysal'ın mensub olduğu Haşimi hanedanı Irak Devleti'nin teşekkül ettiği 1925 senesinden beri memleketi idare ediyordu.

2 **GELİN** — Prenses Fazıla'nın son resmi olan bu fotoğraf Londra'da çekilmiştir. Prenses'in yanında güvey ailesinin reisi sıfatiyle düğün hazırlıklarını yakından takibeden Prens Abdülilah bulunmaktadır. Fazıla ve Faysal geçen eylül ayında İstanbul'da nişanlanmışlardı.

3 **ESKİ İKTİDAR** — Yukarıda Irak'ı on dört temmuz gününe kadar idare eden üç Devlet adamı bir arada görülmektedir. Faysal'ın kırallığı beş sene gibi kısa bir zamana inhisar etmiş, buna mukabil Prens Abdülilah Kıral Naibi olarak, Nuri Said Paşa da Başvekil sıfatile Irak'ın başında kalmışlardır...

4 **ESKİ POLİTİKACI** — Nuri Said Paşa tam on dört kere Irak Başvekili olmuştu. 1888 tarihinde doğmuş, tahsilini İstanbul Harbiye Mektebinde yapmıştı.

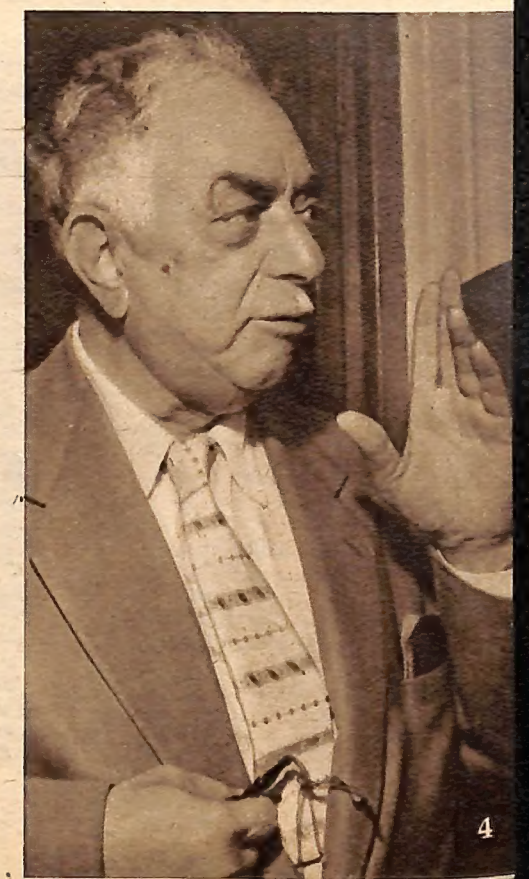

14 TEMMUZ SABAHI YEŞİLKÖY

HALILAR TOPLANIYOR — 14 temmuz sabahı saat ona doğru şehir bandosu yerini almış, tören plâtformuna halılar serilmişti. Geçen yıl Kıral Faysal ve Abdülilah yazı geçirmek için İstanbula geldikleri zaman gene bu halıların üzerinden geçmişlerdi. Fakat Bağdat radyosunun haberinden sonra halılar toplandı,

KIRALIN AKRABALARI — Bağdat'tan gelen haberler duyulunca Yeşilköy Hava Meydanında bekliyen Irak Kıralının akrabaları çok üzüldüler. Bunlardan çarşaflı iki kadın hüngür hüngür ağlıyarak merdivenleri çıkıp solonu geçtiler. Kendilerini bekliyen otomobilin kapısı açıldı ve süratle gözden kayboldular

BOŞ KALAN DİREKLER — Yeşilköy Hava Alanı en heyecanlı günlerinden birini yaşıyordu... Haber ortalığı bir anda heyecana boğmuştu. Herkes bir tarafa gidiyordu. Şeref direklerine çekilmek üzere hazırlanan bayraklar, direklere çekilmeden toplandı. Kısa zamanda etraf tenhalaşmıştı. Yandaki fotoğrafta ise, Bebek koyunda o gün sahibini bekliyen Irak kıraliyet yatı «Melike Aliye» görülüyor.

Sohbet KÖŞESİ

BABALAR VE ÇOCUKLARI

ZAMAN zaman bu sütünda ana - babalara hitabederek, «Çocuklarınızı anlamıya çalışınız!» diyorum. Olabilir ki içinizden bazıları, eski terbiye anlayışına sadık kalarak: «Biz neden çocuklarımızı anlamıya çalışalım da onlar bizi anlamıya çalışmasınlar?» diyebilirler. Öyle ya, biz onların babaları değil miyiz? Bizi anlamalıdırlar, dediklerimizi dinlemelidirler ki, gittikleri yolda daha rahat yürüyebilsinler. Çünkü biz onlardan daha tecrübeli, hattâ belki daha bilgiliyiz. Eğer bizi anlamıya çalışmazlar da kendi kafalarına giderlerse hatalara düşerler.

Doğru, aslında doğru bir düşünce! Ama neyleyelim ki çocuklarımız bizi kolay kolay anlıyamazlar. Belki de aynı sebeple, yani bizden daha tecrübesiz ve daha bilgisiz oldukları için anlıyamazlar.

Anneleri bir tarafa bırakalım, çünkü onlar çocuklarına babalarından daima daha yakındırlar; fakat çocukların babaları hakkında ne düşündüklerini hiç merak ettiniz mi? Bunu ben de merak etmemiştim. Bu seferki seyahatimde Brüksel'de bir pansiyonda kaldım. Pansiyonun sahibi odanın duvarına, çerçeve içinde küçük bir levha asmış. Ne acaba, burada kalmanın şartları mıdır düşüncesiyle şu levhayı okudum: «Çocuklar babaları hakkında ne düşünürler?»

Kendi kendime «Tuhaf şey!» dedim; alt tarafını okudum:

6 yaşında: Babam her şeyi biliyor.
10 yaşında: Babam çok şey biliyor.
15 yaşında: Ben de babam kadar biliyorum.
20 yaşında: Şu muhakkak ki babamın öyle pek fazla bir şey bildiği yok.
30 yaşında: Bir kere de babamın fikrini alsam fena olmıyacak.
40 yaşında: Ne de olsa babam bazı şeyleri biliyor.
50 yaşında: Babam her şeyi biliyor.
60 yaşında: Ah, babam hayatta olsaydı da kendisine danışabilseydim!

Bu levhayı pansiyonun duvarına kim asmış? Sabahleyin uçağa yetişmek üzere çok erken çıktığım için soramadım. Ama yazanın bir filozof, çocuklarını çok iyi anlıyan bir baba olduğu muhakkak. Pansiyon sahibi de belki kendisine misafir olan babalara ufak bir yardımda bulunmak için, çocuklarını bir türlü anlıyamıyan babaları gece yarısının sessizliğinde biraz düşündürmek için bu levhayı duvara asmıştır.

Biz ne yaparsak yapalım, çocuklarımız bizim hakkımızda böyle düşünürler. Şüphesiz haklı olan biziz. Onlar da bir gün bizim doğru düşündüğümüzü, bu fâni dünyada baba olarak bilinebilecek şeyleri bizim de bildiğimizi anlıyacaklar. Anlıyacaklar ama ne çare ki o zamana kadar belki biz çoktan gitmiş olacağız.

ŞEVKET RADO

El
Elden
Üstündür

"Zevkle yiyeceğiniz en nefis, en üstün kaliteli makarna"

ANKARA MAKARNASI

ANKARA MAKARNASI

Ankara Makarna Un ve İrmik Fabrikaları Hub Eskiyapan ve Ort. Kol. Şti.
İst. Tel: 22 10 72 - Ankara Tel: 12395

Anne sütüne en yakın mama

Tam yağsız
Yarım yağlı
Tam yağlı

Radar Reklam

LAITGOZ IDEAL

BOMBA ve KOKTEYL

Bir tarafta saçı sakalına karışmış çeteciler, diğer tarafta ipek gömlekli tüccarlar; bir sokakta siperden sipere ateş edilirken diğerinde muhteşem bir kokteyl verilmekte.. İşte Beyrut'ta iç harb!

Beyrut sokaklarında âsiler — Beyrut şehrinin eski mahallelerinde âsilerin tuttuğu bir sokak. Şehrin sokakları bugün, yer yer kazılmış siperler, üst üste yığılmış kum çuvalları ile kaplıdır. Kısa pantolonlu, iç gömlekli, yalınayak, her sınıf ve yaşta âsiler, ellerinde çoğu Suriye'den gizlice memlekete sokulan mavzerlerle hükümet kuvvetlerine karşı amansız bir mücadeleye girişmişlerdir.

Beyrut sokaklarında askerler — Âsilerin kurduğu mevzilerin karşısında hükümet kuvvetleri de telörgüler, taş yığınları ve kum torbalarının arkasına gizlenerek isyanı bastırmağa çalışıyorlar. Başlarında kumandanları olduğu halde, ordunun bazı yüksek rütbeli subaylarının el altından âsileri desteklemesi, hükümet otoritesini adamakıllı sarsmakta, isyanın bastırılmasını geciktirmektedir.

GEÇEN mayıs ayının başlarında Lübnan Cumhurbaşkanı Chamoun'un düşmanlarından Telegraf gazetesinin başyazarı Nasip Matni Beyrut civarındaki villâsına girerken katledildi. Bu, Lübnan iç harbini ateşliyen kıvılcımdı... Aynı gün bir muhalefet koalisyonunun başına geçen sabık Lübnan başvekili Saeb Salam bütün memleketi hükümete karşı ayaklanmağa davet etti... Birkaç gün sonra, bir sürü silâhlı âsi Trablusta'ki Amerikan Haberler Servisi kütüphanesine hücum etmekle isyanın ilk büyük hareketine giriştiler. Netice : 15 ölü, 30 yaralı...

«Lübnan emperyalist zihniyete karşı tek vücud halinde ayaklandı.» Şam radyosu aynı gece böyle söylüyordu...

Moskova radyosu ise neşriyatına şu sözlerle başladı : «Lübnan milleti Amerikan tahakkümünden artık bıktı»...

Birkaç gün sonra 6. Amerikan filosu Lübnana yakın yerde demirledi...

En mühim kargaşalık noktalarından biri, ekseriyeti müslüman olan Trablus'un dış mahalleleri idi. Burada dükkânlar yıkılıyor, Amerikan füzesi Vanguard'ın bir modeli gençler tarafından yerden yere çarpılıyordu...

Bu arada muhalefeti destekliyen Dürzi kabilelerinin reisi Kemal Canbolat 2000 kişi ile dağlara çıktı... Bütün memleket sathında tevkifler yapılıyordu. Hapishaneler adam almadığı için mevkuflar sinema salonlarına tıkıldı... Nihayet Beyrut sokaklarında âsilerle ordu karşılıklı barikatler kurdular. Kan gövdeyi götürüyordu...

Bu kardeş harbinin arkasında, büyük doğu-batı mücadelesinin yanı sıra, Lübnan'a has bir din, kabile ve şahsiyet kavgası vardır (30 mayıs 1958 tarihli Hayat'a bakınız). Netekim Suriyeden âsilere silâh yardımı olup olmadığını kontrol için Beyruta gelen B. Milletler Genel Sekreteri Dag Hammarskjold'a bir Beyrutlu üzerinde «Birleşmiş Milletler Lübnanı kurtaracak» yazılı bir pasta hediye edince, Genel Sekreterin cevabı şu oldu: «Lübnanı ancak Lübnanlılar kurtarabilir»...

Ancak bu anda Lübnanlılar hâlâ birbirlerini doğramakla meşgûldürler...

İki aylık dahili harbin muhasebesi : 1500 ölü, adedi binleri aşan yaralı.

Dürziler — Lübnan'daki isyanın kırk dördüncü gününde hükümet, on dört elebaşının yakalanması için mükâfatlar vaadetti. Bunların arasında Dürzi âşiretlerinin reisi Kemal Canbolat da bulunmaktadır. Resim Fransa'da tahsil etmiş olan 39 yaşındaki bu ateşli çeteciye mensup kuvvetleri karargâhlarında gösteriyor.

Başvekilin uçurulan evi — Isyana ilk önayak olan Lübnan'ın eski Başvekili Saeb Salam'in evini hükümet kuvvetleri bir gösteri olmak üzere yerle bir ettiler. Bunun üzerine otomatik silâhlarla mücehhez olarak Beyrut'a inen âsiler, mukabele niyetiyle şimdiki Başvekil Sami el Sulh'un Beyrut'ta bulunan muazzam ikametgâhına gelerek bir anda koskoca binayı dinamitle havaya uçurdular.

İpek gömlekliler — Cephenin bir yönünde dağ kıyafetli adamlar bulunurken, diğer tarafta da ipek gömlekli insanlar silâha sarılmışlardır. Yukarıdaki fotoğrafta görülen ve çoğu Beyrut'un iş adamları olan Hıristiyan Lübnanlılar, Dürzi'lerle yaptıkları üç saatlik bir çarpışmadan sonra çetecilerin mahallelerine ateş etmek maksadı ile kullandıkları bir kadınlar hapisanesini geri almışlardır.

Eğlence devam ediyor — Şehir sokaklarında ağır tankların desteğinde, eli tetikte devriyeler endişeli nazarlarla dolaşırken, Beyrut kumarhaneleri, eğlence yerleri ve plâjları, hiçbir şey olmamış gibi eski zevk âlemini yaşıyor. Ancak akşamın erken saatlerinde başlıyan örfi idare dolayısiyle, hükümet, kokteyl partilerinin 7 yerine saat 5 te yapılmasını tavsiye etmiştir. Bundan başka akşam ziyafetlerinin yerini mükellef öğle yemekleri almıştır. Resim, sıcak Beyrut güneşinin altında St. George Oteli'nin plâjında sere serpe yatmış, kayıtsızca dinlenenleri gösteriyor.

Yolculuğa

Çıkarken

SİGORTANIZI

Unutmayınız

DOĞAN
SİGORTA

Harem Hayatının İçyü

8

YAZAN:
ÇAĞATAY
ULUÇAY

Padişahlar kızlarının kocalarını kendileri seçerlerdi. Damat olarak münasip gördükleri adama derhal irade gönderilir vaziyet bildirilirdi. Eğer damat namzedi evli ise hemen karısını boşar yeni düğünün hazırlıklarına başlardı.

PADİŞAHLARIN kızlarına sultan denirdi. Ilk padişahların kızları ekseriya Anadolu Türk beyleri veya oğullariyle evlenirlerdi. Sultanlar, beyliklerin ortadan kaldırılmasından, topraklarının Osmanlı Imparatorluğu sınırları içerisine alınmasından sonra, daha çok devşirmelerle evlendirildiler.

Sultanların, Emir Buhari bir tarafa bırakılırsa, din adamları ile evlenmedikleri görülmektedir. Sultanlar XVI. yüzyıla kadar, kocalariyle beraber eyaletlere ve sancaklara giderler onlarla birlikte yaşarlardı. Fakat bu asırdan sonra sultanların kocaları ile Istanbuldan dışarıya gitmesi usulü bırakıldı. Sultanlar daha ziyade vazifeleri Istanbulda olan kimselerle evlendirildi. Kocaları, eyalet ve sancaklara gittiklerinde, yahut eşkiya takibi veya sefere memur olduklarında, sultanlar Istanbulda kalırlardı.

Osmanlı hanedanı, oğullarının ve kızlarının doğuşunda törenler yaparlar, eğlenceler tertibederlerdi. Esasen Imparatorluğun azameti, zaferlerin sona ermesinden sonra, merasimlerde gösterilmeğe başlanmıştı.

Padişahın bilhassa ilk çocukları için büyük merasim ve törenler yapılırdı.

ALTIN BEŞİK — Padişah çocuklarının doğuşlarında törenler yapılır, eğlenceler tertibedilir, hediyeler dağıtılırdı. Bir gün sarayda 400 beşiğin birden sallandığı da söylenir. Yukarıda padişah çocuklarının sallandıkları altın kakmalı beşik görülüyor.

ŞEHZADELER MEKTEBİ — Topkapı Sarayı'nda Kızlarağası Dairesi'nin üst katı «Şehzadeler Mektebi» diye isimlendirilir. Yukarıdaki fotoğrafta «Şehzadeler Mektebi» nin duvarlarını süsliyen mutena çiniler ve tavandaki tezyinat görülmektedir.

Çocuğun doğumu, ya Topkapıdan, yahut da denizde bulunan gemilerden atılan toplarla ilân edilir, aynı zamanda Imparatorluğun her yanına fermanlar gönderilerek çocuğun hangi tarihte doğduğu, adının ne olduğu bildirilirdi. Her memleketin kadısı bu haberi münadiler vasıtasiyle halka duyurur, bazı yerlerde de doğan sultan veya şehzade şerefine şenlikler yapılırdı.

Padişahı, başta sadrâzam, Rumeli ve Anadolu kazaskerleri, Nakibüleşraf Kaymakamı, Yeniçeri Ağası, Defterdar, Reisülküttap ve İstanbul'da bulunan vezirler tebrik ederlerdi.

Padişah, Harem'de bulunan ve doğumla ilgili olanlara, Enderun Ağalarına, Bâbüssaade Ağasına, imamlara para ihsanlarında bulunurdu. Doğum için dikilen esvablar ve ihsan edilen paralar bazan çok büyük bir yekûn tutardı. Meselâ III. Mustafa'nın kızı Mihrimah Sultan doğduğu zaman bütün masrafların yekûnu 100.117,5 kuruştu. O zamana göre bu para az değildi. Masrafın mühim kısmı doğum için yeniden yaptırılan eşyaya giderdi. Meselâ Abdülmecid'in oğlu Şehzade Süleyman Efendi doğmadan önce çocuğun annesinin dairesine şu eşyalar teslim edilmişti : Bir adet pırlanta elmas ile müzeyyen Maşallah, bir tane pırlanta elmas, yakut, zümrüt ile müzeyyen horoz mahmuzu, bir adet gümüş hamam tası, birer tane yaldızlı pirinç leğen ve ibrik. Bunlardan başka Şehzade Süleyman'ın annesi için yeniden hazırlanmış beş kat ipekli elbise, muhtelif renkte nakışlı atlaslar, top top kumaşlar gönderilmişti. Ayrıca diğer masraflar için 15.000 kuruş da nakit para yollanmıştı.

Doğum günü ve gecesi — bazan bir

kaç gün — Harem'de ve sarayda şenlikler ve donanmalar yapılırdı. İç ve dış mehterleri durmadan çalar, halkı eğlendirirdi. Tersaneliler Yalı Köşküne gelirler attıkları çeşit çeşit renkli fişeklerle Istanbul semalarını süslerlerdi. Ayrıca padişah canbazlara türlü gösteriler yaptırır, pehlivan güreşleri tertiplerdi.

Galatasarayın ve Topkapı Sarayının etrafı kandiller, fanuslar, çıralar, meşaleler ile donatılırdı.

Ayrıca Harem'in de her tarafı süslenirdi. Bilhassa avizeler, etraflarına konan renkli kâğıtlar, sarı ve beyaz telli hotozlarla Harem'in loş ve karanlık âlemine ayrı bir renk katarlardı. Bunlardan başka mukavva oymalı kandiller, çarkıfelekler, teneke top kandiller, Harem'de acayip bir ışık ve gölge masalı yaratırdı.

İşte bu dekor içinde sazendeler çalarlar, rakkaseler oynar, herkes felekten bir gün çalmak için var kuvvetiyle eğlenirdi.

Şehzadeler ve sultanlar okuma çağına gelince, törenle derslere başlarlardı. O zaman ayrı bir masraf kapısı daha açılırdı. Hocalık takımı olarak muallimlere verilen malzeme pek süslü ve kıymetli olurdu. Bu masrafları daha iyi anlıyabilmek için Abdülmecit'in derse başlıyacak olan oğulları Mehmet, Murat, Abdülhamit ve kızları Fatma Sultan, Cemile Sultan ve Refia Sultana verilen hocalık takımlarına bir göz atalım: Padişah tarafından bir elifba, bir amme cüz'ü, bir tane pırlanta elmas ile süslü, kapakları inci ve sırma tırtıl işlemeli tuğralı cüz kesesi; üzeri roza elmas ile süslü kürre resimli büyük bir yaldızlı gümüş rahle, üzeri inci ve sırma tırtıl işlemeli mor atlas minder; bir pırlanta elmas ile süslü altın hilâl; kadife üzerine sırma işlemeli ve sırma saçaklı yaldızlı ağaç rahle; etrafı klaptan saçaklı bürümcük rahle örtüsü; pırlanta elmaslı beş iğne; üzeri inci, sırma tırtıl harçlı inci ve sırma işlemeli leylâkî şal entari; bir bohça; üzeri inci, sırma, tırtıl harçlı mor atlas üçken baş başlığı...

SULTANLARIN EVLENMESİ

Sultanlar, bülûğa ermeden evvel daha beşikte iken devlet adamlarından birine nişanlanabilir, hattâ nikâhları yapılabilirdi. Fakat kocası zifafa, ancak sultan bülûğa erdikten sonra girebilirdi.

Sultanlara yapılan törenlerin en debdebelisi nişan, cihaz ve düğün merasimleri idi. Sultan düğünlerine, bir haftadan az, bir aydan fazla olmamak üzere Harem'de başlanırdı. Cihazın ve sultanın, damat evine gönderilmesi esnasında büyük törenler yapılır; bu merasimlere devletin ve ordunun ileri gelen simalarının iştirak etmeleri usulden sayılırdı.

Nişan olacağı gün sarayda ve Harem'de eğlenceler tertip edilir, Harem'in her tarafı süslenirdi. Padişahın fermanı üzerine sabahın erken saatlerinde damadın nişan takımı merasimle saraya getirilirdi.

XIX. asra kadar padişahlar, damatları bizzat kendileri seçerler, sadrâzamla konuştuktan sonra, münasip görülürse, yeni damada irade gönderirlerdi.

Bu seçim işinde damadın evli veya yaşlı oluşunun ehemmiyeti yoktu. Mademki padişah birisini damatlığa seçmişti, bu emrin önünde boyun eğmek gerekti. Evli olanlar derhal kadınlarını boşarlar, yeni düğün için gereken hazırlıklara girişirlerdi.

Evli olan damatların, kadınlarını boşaması, bazan çok acıklı ve yürekler sızlatıcı olurdu.

BİR ENİŞTE ARANIYOR !

Sokullu Mehmet Paşa bir deli tarafından öldürülmüştü. Eşi olan Esmahan Sultan dul kalmıştı. Esmahan Sultanın kardeşi III. Murat, eniştesinin ölümünden sonra, devlet adamları arasından münasip bir enişte aramağa başladı. Beylerbeylerini, vezirlerini gözden geçirdikten sonra Budin Beylerbeyi Kalaylıkoz Ali Paşa ile Esmahan Sultanı evlendirmeğe karar verdi. Ali Paşaya bir ferman göndererek, Istanbul'a gelmesini, nişan ve nikâh merasimi yapmasını emretti.

Ali Paşa, emri alır almaz, evine koştu. Hazırlıklara başladı. Saraya akraba olduğuna seviniyor, ayakları yere değmiyor, şehirde ve konağında uçar gibi dolaşıyordu.

Nasıl sevinmesin! III. Murat'ın kız kardeşini almakla sadaret kaymakamlığı ve hattâ veziriâzamlığın yolu kendisine açılmış oluyordu. Ali Paşa neşeler içinde kıvranırken ailesi de kanlı gözyaşları döküyordu. Çünkü Ali Paşa eski eşini boşamak zorunda idi. Fermanı alır almaz da onu boşadığını ilân etmişti. Kadın boşandığını duyunca ağlamış, bağırmış, âdeta yeryüzünü ayaklandırmıştı. Kadının ağlamasını, haykırmasını işitenler, Ali Paşaya beddua ediyorlar, küfürler savuruyorlardı.

Günlerce Budinliler, Ali Paşanın eşiyle beraber ağlamışlar, beraber ayılıp bayılmışlardı. Ne eşi, ne de Budinliler, kaderin önüne geçebilirlerdi. Devrin padişahı III. Murat kararını vermiş, Ali Paşayı enişteliğe seçmişti. Ali Paşa ile evlenecek, yahut kellesini Esmahan Sultana kavuşmamak pahasına ortaya sürecekti. Ali Paşa, damatlığı seçti, Esmahan Sultanla evlendi.

DAMATLIK KÜRKÜ !...

Ali Paşa, yepyeni bir âlemin içine dalmış, bu evlenmenin meyvalarını ve nimetlerini elde edebilmek için var kuvvetiyle çalışmağa başlamıştı. Her fırsattan istifade ederek, Imparatorluğun en yüksek memuriyetlerini, servetlerini ele geçirmek hırsiyle ömrünü geçiriyordu.

Fakat o bu hayallerini uzun müddet devam ettiremedi. Evlenmesinden kısa bir müddet sonra öldü. Ali Paşanın ölümünü işitenler onu karısının ahının çarptığını ileri sürdüler.

Aldığı sultan uğruna ailesini boşayanlardan birisi de Nevşehirli Ibrahim Paşadır. Ibrahim Paşa, Nevşehirden Istanbul'a gelmiş saraya intisap ederek, kısa zamanda zekâsı ve bilgisi sayesinde yükselmeğe muvaffak olmuştu.

Enderun'da hizmet ederken Şehzade Ahmet'le tanışmış tatlı konuşması, esprileri ve zevklerinin inceliğiyle müstakbel padişahın kalbini çalmağa muvaffak olmuştu.

Güzel giyinen, parmaklarını kıymetli mücevherlerden yapılmış yüzüklerle süsleyen Ibrahim Paşa, aynı zamanda devrinin en çapkın erkeklerinden birisi idi. Konağındaki ailesinden ve güzel cariyelerinden başka dışarıda da cenk ve çigana âlemleri tertip eder, felekten gün çalardı.

III. Ahmet de zevk ve safaya düşkündü. Bu bakımdan Ibrahim'i çok seviyordu. III. Ahmet, kızı Fatma Sultan beş yaşında iken, devrinin ünlü ve zengin vezirlerinden Silâhtar Ali Paşaya nikâhlamıştı. Düğünleri, büyük bir merasimle Eyüpteki Valde Sultan Sarayında kutlandı.

Fatma Sultan o zamanlar beş yaşında olduğu için olup bitenlerden haberi yoktu. Ali Paşa, Fatma Sultanın yanında dedesi gibi kalıyordu. Sultan, bülûğa ermediği için Paşa gerdek için yıllarca bekledi. Fatma Sultanı kendine bağlamak için muazzam bir saray yaptırdı. İçini halılar, kumaşlar ve mücevherlerle donattı. Fakat Avusturyalılarla yaptığı Peter Varadin savaşında şehit düştüğünden Fatma Sultanla mesut bir hayat süremedi (1717).

III. Ahmet kızını, aynı sene çok sevdiği Sadaret Kaymakamı Ibrahim Paşaya nikâhladı. Nikâhı mütaakıp tertipliediği büyük bir merasimle Ibrahim Paşa'yı huzuruna davet etti ve damatlık kürkünü kendisine bizzat giydirdi.

Kızı Fatma Sultanla damadı Ibrahim Paşa için muazzam gelin ve cihaz alayları tertip ettirdi. Ilk kızı Fatma Sultanı mücevherat ve altınlar içersinde, gümüş bir arabaya bindirerek tantanalı bir şekilde Ibrahim Paşa Sarayına yolladı.

GELİN 13 YAŞINDA DAMAT 50 YAŞINDA

III. Ahmet, ilk kızı olan Fatma Sultanı çok seviyordu. Onu fazla sevmesi yalnız ilk kızı olduğu için değildi. Kadınlarının en gözdesi baş hasekisi Emetullah Sultanın kızı olduğu için de bu sevgi artmakta idi. Bu padişah mizaç itibariyle cimri ve hasisti. Oğullarına pek az harçlık veriyordu. Böyle olmasına rağmen sevgili kızı Fatma Sultandan hiç bir şeyini esirgemiyordu. Onun istediği her şeyi alıyor, yalılar, kasırlar yaptırarak şeref ve itibarını arttırıyordu.

Fatma Sultan Ibrahim Paşa ile evlendiği zaman 13, kocası ile 50 yaşında idi. Aralarında çok büyük yaş farkı vardı. Fatma Sultan Ibrahim Paşayı ilk gördüğü zaman kendini tutamamış hıçkıra hıçkıra ağlamağa başlamıştı.

Fakat, zeki, içli ve hoşsohbet olan Ibrahim Paşa, Fatma Sultanın kalbini fethetmesini bildi, Ibrahim Paşa, Fatma Sultan, bülûğa ermediği için hiç bir vakit kendisiyle başbaşa kalamıyordu. Buluştukları zaman yanlarında daima bir insan oluyordu. Bu durum Fatma Sultanın bülûğa ermesine kadar sürdü. Sultanı görür görmez çılgınca sevmişti.

(Sonu gelecek sayıda)

ÜÇÜNCÜ SELİM — Osmanlı Saraylarının Harem daireleri duvarlarındaki şahane çinilerden cariyelerin rengârenk elbiseleri ve padişahların kıymetli taşlarla süslü kavuk ve cübbelerine kadar bir renk âlemi içindeydi. Bu âlemin akislerine bugün kısmen müzelerimizde ve büyük ressamlarla minyatüristlerimizin eserlerinde raslamak mümkündür. Yukarıda bu eserlerden bir tanesi, Doktor Süheyl Ünver'in eski bir minyatüre göre yaptığı ve III. Selim'i canlandıran bir kompozisyonu görülüyor.

Atom şehrinde

İLK TÜRK GAZETECİSİ

YAZAN : HİKMET FERİDUN ES — FOTOĞRAFLAR : SEMİHA ES

EL PASO

Texas'ı Türkler Fethetti

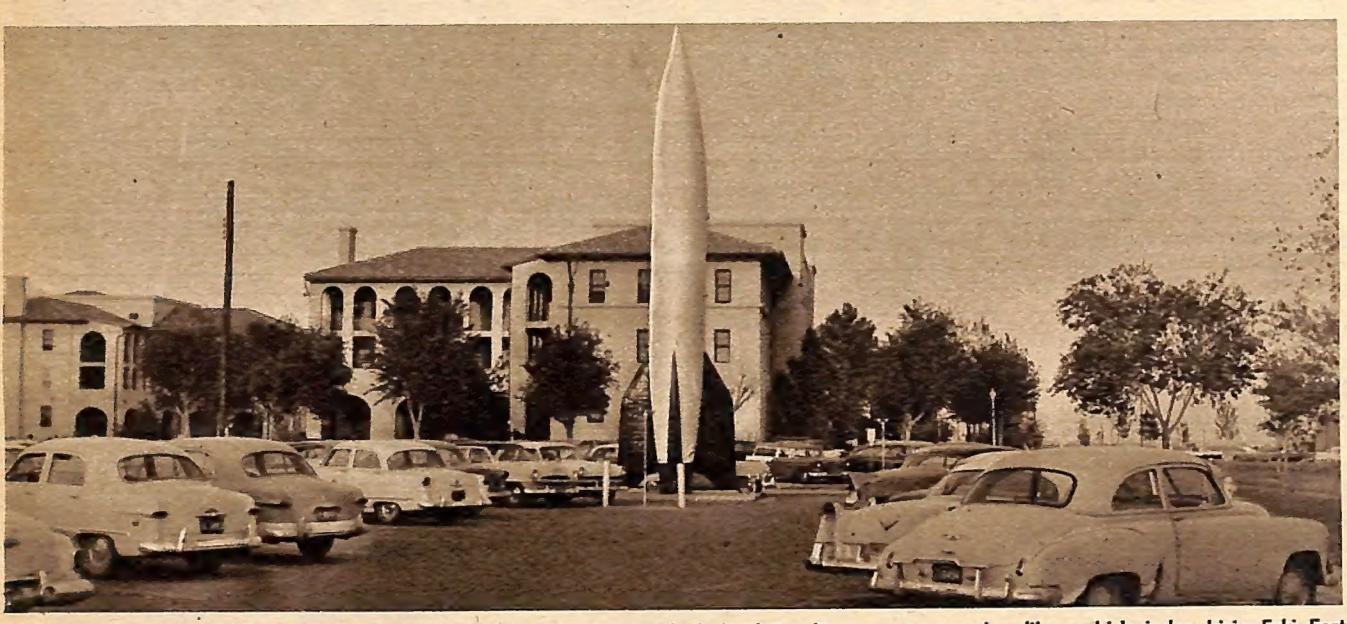

ATOM DİYARINDA — İşte içinde Türk subaylarının da bulunduğu dünyanın en merak edilen şehirlerinden biri : Eski Fort Bliss kalesi. İlk atom bombası buradan biraz ileride, Beyaz Kumlar adındaki çölde atılmıştı. Bugün ise Fort Bliss en modern silâhları ve füzeleri yapmakla meşgul. «Beyaz Kumlar» çölü, yani atom diyarı ilk defa gazetecilere kapısını açmıştır.

TEXAS'TA TÜRKLER — İşte El Paso'yu fetheden kahramanlar. Bu grupta Albay Sunlap, Yarbay Taner, Binbaşılar : Başçı, Sezgin, Oydam, Soydan. Yüzbaşılar : Ertem, Aydemir, Durukan, Ölçerel, Sanlı. Üsteğmenler : Altınay, Aydınoğlu, Ballıbaba, Dericioğlu, Dereli, Dora, Dökmeci, Dinçer, Güleç, Özver, Sencer, Sönmez, Tetik, Uman, Tozan görülmektedirler.

SAYISIZ kum tepeleri, uçsuz bucaksız bir çöl üzerinde ve gayet alçaktan uçuyoruz.

Aşağıya bakan Avrupalı gazeteciler hayretle gözlerini açıp : «Burası Büyük Sahra mı ?... Yoksa Suudî Arabistan mı ?...» diye soruyorlar. Hakikaten de öyle. Hattâ Sahrayı Kebir belki buradan çok daha yeşildir. Amerika'da olduğumuza 1000 şahit ister. Halbuki biz Texas üzerinde, Birleşik Amerika ile Meksika hudut hattındaki El Paso'ya doğru uçuyoruz.

Nihayet bir kum deryası üzerine konduk. Uçak penceresinden bu çöl Amerikasına baktığım zaman ilk gözüme ilişen şey bir Türk subay üniforması oldu. Texas'da bir Türk subayı. Burada, bugünkü modern askerliğin en ileri ihtisasını, güdümlü mermi ve yeni silâhları okuyan genç kumandanlarımızın başında bulunan Albay Halit Sunlap bizi bu acayip çöl meydanında karşılamak nezaketini gösterdi. Meğer Türk ordusu, Türk subayları Texas'ı adamakıllı fethetmiş. Hem de iki cepheden.

Bizim çocuklar şimdi havuzlarında hakiki timsahlar yüzen El Paso parkından geçerken Amerikalılar ve Meksikalılar birbirlerini dürterek kendilerini gösterip fısıldıyorlar :

— Şampiyonlar geçiyor !...

İlk günü ne olduğunu anlamadığım için bu şampiyonluğun mahiyetini sordum. Bana bir Amerikalı cevap verdi :

— Bilmiyor musunuz ?... Türkler El Paso şampiyonudur !... Buranın halkı voleybole bayılır. Bu sene şampiyonluğu, hem de bütün milletler arasında, Türk subayları kazandı...

Bizim çocukların pek öyle mühimsemedikleri bu şampiyonluk Texas'da Türkler için âdeta bir propaganda vesilesi olmuş. Çünkü El Paso daimî bir talebe olimpiyadı halinde acayip bir şehirdir. Büyük gruplar halinde Suudî Arabistan talebesinden tutunuz da Almanlara, Japonlara kadar hemen hemen bütün milletlerin üniformalarını taşıyan büyük bir kalabalık her zaman en iddialı maçlara tutuşmakta, şehir halkı da en mühim aktüalite olarak bunları takibetmektedir.

Türklerin ikinci şampiyonluğu da bu atom ve füzeler diyarında aldıkları ders neticeleridir.

Bugün Texas'daki subaylarımız arasında 96'dan aşağı notu olan yoktur. Tam numaranın 100 olduğunu düşünürseniz bunun voleybol şampiyonluğundan da ehemmiyetli bir netice olduğu derhal anlaşılır. Amerikalı talebeler arasında dahi böyle grup halinde 100 numaradan vasatî 96 buçuk not alınmış değildir.

Türkler, eski Fort Bliss kalesinde, büyük iki binada oturmaktadır. Bizde modası geçmiş bir söz vardır : «Bekârlık sultanlıktır.» deriz ya. Galiba bu lâfın son kalesi işte bu Fort Bliss denilen kaledir. Burada evli subayların daireleri ne kadar mütevazı ise, bekârların yerleri o kadar konforlu...

Fort Bliss'in en saltanatlı grupu bermutad yine en son model Cadillac'ları ile Suudî Arabistan subayları. Hepsi şeyh oğulları, hattâ içlerinde iki de prens varmış.

Genç Alman ordusunun subayları ise kendilerine Almanya'dan gönderilen Volkswagen'lerle Fort Bliss'de mekik dokuyorlar. Burada otomobilsiz talebe pek nâdir.

Bugün artık Amerika'nın en büyük talebe şehirlerinden biri haline giren El Paso'da okumanın bir hususiyeti de şudur : Aynı günde isterseniz 40 defa bir tramvaya, bir otobüse atlayıp, dört dakika içinde bir hudut geçerek Birleşik Amerikadan Meksika'ya giriyorsunuz. Cılgınca gece hayatı ile meşhur Juarez'de istediğiniz kadar kalıyor ve tekrar Amerika'ya dönebiliyorsunuz.

Ben bu seyahati bizim çocuklarla beraber bir kaç kere yaptım. Hattâ yirmi dört saat içinde Birleşik Amerika — Meksika hududunu tam beş kere — hem de bir defasında pasaportsuz olarak — aştım. Bunu anlatmayı sonraya bırakarak şimdi El Paso ve Fort Bliss'e gidelim...

Atom çobanları !...

Üç gece kalacağımız barakalara sıcak bir kum fırtınası içinde hareket ettik. Öyle acayip bir rüzgâr ki, insanın ağzını çıkır çıkır kumla dolduruyor. Uçak meydanı ile Fort Bliss arası tamamen ve aynen Cidde ile Mekke arasındaki çöl yolu. Nerede ise kum fırtınası içinde bir deve kervanının önünüze çıkıvereceğini sanıyorsunuz. «Böyle çöllü, develi Amerika olur mu ?...» demeyiniz. Amerika'da çöl de vardır, deve de. Hattâ kocaman heykeli yapılarak Amerika'da deve şeklinde âbideler bile dikilmiştir.

Biraz sonra barakalara geldiğimiz zaman çöl ortasına getirilen konfor bizi şaşırttı. Odalarımızın soğuk hava tertibatı, banyomuz, buzlu içme suyu akan musluklar. Püfür püfür bir hava içinde oturup kesme camlardan dışarıya bakıyorsunuz ki alev alev yanan ve binaların köşelerinde havaya doğru akorlar yapan bir kum fırtınası !... Bunun bir eşini de Afrika'da Hartum'un karşısındaki Ummu Durman'da görmüştüm. Orada da uzaktan baktığınız zaman yangın zannedeceğiniz bir kum fırtınası vardır, adına «Habub» derler. Bu da Amerikan Habub'u...

O geceyi, eskiden sık sık Kızılderililerin hücumlarına uğramış olan bu Fort Bliss kalesinde geçirdik. Ertesi günü bizi erkenden daha ileri deki başka bir çöle, meşhur «Beyaz Kum» çölüne götürdüler. White Sands» Texas ile New Mexico arasındadır. Yüz pudrası beyazlığında yine aynı pudra inceliğinde ve yumuşaklığında kum denizi ortasında kırmızı, mavi, sarı çiçekler açan kaktüsler... İlk atom bombası işte burada atıldı.

Bugünkü dünyada bütün mütecessis gözlerin üzerine çevrildiği iki yer vardır. Bunlardan biri buzlu bir step, ötekisi de bir çöldür. Yani Rusya'nın gizli silâhlarını hazırladığı Sibirya'nın kuzey batı kısmı ve Amerika'nın atom bölgesi, beyaz kumlar çölü !... Bu buz deryası ile bu çöl yarının en korkunç, en tesirli silâhlarını hazırlamak için harıl harıl çalışıyor. Sibirya'nın kapıları hâlâ kilit üzerine kilitli bir haldedir. Beyaz kumlar çölü ise, atılan atom bombasının radyoaktif dalgalarından dolayı uzun seneler kapalı kaldıktan sonra şimdi dost gözlere kapılarını açmış bulunuyor. İşte biz oranın ilk ziyaretçileri arasındayız.

Dışarıdan atom diyarına kuş uçurulmuyor. Alınan bütün ihtiyat tedbirlerinden başka o civardaki en mükemmel kowboy'lar atlı bekçi olarak teşkilâtlandırılmış, bu sabık Texas kowboylarına şimdi öküz çobanı, kowboy değil de, Atomboy yani atom çobanı diyorlar.

Çöle giden herkesin göğsüne numaralı resimli bir levha asıyorlar. Hüviyet tabelâsı... Hattâ beyaz kumlar çölü kumandanı dahi bu levha ile dolaşıyor.

Biraz sonra biz Avrupa'dan, eski dünyadan gelen gazetecilere gösterilmek üzere hazırlanan füzenin karşısına geçtik. Çöl ortasında seyyar telefonlarla uzun uzun konuşuldu. Nihayet ilerimizde burnu semaya doğru uzatılmış hava torpili âdeta göğü parça parça yırtıyormuşçasına korkunç bir gürültü ile havada kayboldu.

Akşam üstü barakalarımıza dönerken o günü bize gösterilen bu amelivenin neye mal olduğunu da söylediler : Tam 100.000 dolâr !...

TEXAS'TA HILTON — Texaslı'lar derlerki : «Dünyanın en zengin yeri Amerika, Amerika'nın en zengin yeri ise Texas'tır.» Amerikalılar Texas'a bir zenginlik kâbesi gözü ile bakarlar. Resim El Paso'dan bir enstantanedir.

EL PASO SOKAKLARI — Petrol kıralları, kaçakçılar, maceraperestlerin yan yana ve omuz omuza görülebileceği Texas sokaklarında başka bir tip insan daha vardır. Milyoner avlamağa Texas'a gelmiş güzeller. Texas milyonerler memleketidir.

MEKSİKA'YA BİR BİLET !... — El Paso yeryüzünün en tuhaf hudut şehridir. Şu resimde gördüğünüz ön plândaki gençler Türk talebeleridir. Biraz sonra binecekleri şu tramvayla en çok beş dakika içinde Amerika'dan Meksika'ya geçeceklerdir.

EL PASO PARKI — Havuzlarında canlı timsahlar yüzen El Paso Parkı bir Birleşmiş Milletler Bahçesi halindedir. Meksikalılar, Güney Amerikalılar, Ingilizler, Almanlar, Holândalılar ve daha akla gelmedik milletlere mensup insanları hep burada bulabilirsiniz. Karşıdan gelen grupa bakınız. Belki de tanıyabilirsiniz. El Paso'da okuyan bir Türk subayı grupudur.

Doğan Kardeş Yayınları son olarak "GRIMM KARDEŞLERDEN MASALLAR„ ismi altında 8 küçük renkli ve resimli kitap neşretti. Bu kitaplar tatil esnasında çocuklarınıza okuma zevkini aşılıyacak ve kütüphanelerinde sevimli bir köşe teşkil edecek kıymetli eserlerdir. İşte bunlardan bazıları:

HANSEL VE GRETEL
Fiatı 100 Kuruş

PARMAK ÇOCUK
Fiatı 100 Kuruş

BECERİKLİ KARDEŞLER
Fiatı 100 Kuruş

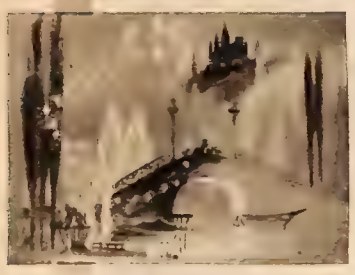

ÇALGICI DOSTLAR
Fiatı 100 Kuruş

TOPTAN SATIŞ YERİ:
Divanyolu, Klotfarer Cad. No. 7
PERAKENDE SATIŞ YERİ:
Galatasaray Meydanı, Doğan Kardeş Mağazası - İstanbul
İZMİR UMUMİ BAYİİ:
İBRAHİM YENEN
ANAFARTALAR CAD. 34 İZMİR

Türklere Karşı Harbeden İtilâf Kuvvetleri Başkumandanı: GENERA

Hamilton'un Korkunç Rüyası

ÇEVİREN : ADNAN ERİM

29 ağustos 1915 : Bugün Harbiye Dairesinden iki telgraf geldi. Biri, iki tabur acemi erat gönderileceğini bildiriyor... Acemi olsun, zararı yok! Ben onları ileri mevzilerde, daha çabuk ve daha iyi şekilde muharebeye alıştırırım!... İkincisi de, haftada munatazaman 30-40.000 adet el bombası temin edileceğini müjdeliyor... İkisi de iyi haberler...

Akşam üzeri, cepheden, Büyük Anafarta'ya hâkim bulunan 60 râkımlı tepenin işgal edilmiş olduğu haberi geldi... Bunu sevkulceyşî bir muvaffakıyet sayıyorum...

30 ağustos 1915 : Bugün de iyi bir rapor aldık. 60 râkımlı tepeyi geri almak için Türklerin yaptığı mukabil hücum, büyük zayiatla geri püskürtülmüş! Bu arada, Türklerden birkaç makineli tüfek de iğtinam edilmiş!

Öğleden sonra, 13.20 sıralarında Helles'e gidip 8 inci Ordu'yu teftiş ettim. Sonra Bahriye Tümeni'ni, daha sonra da 52 nci Tümen karargâhını ziyaret ettim. Adaya dönüşte, Londra'ya bir telgraf çekerek, buradaki 10 uncu Tümen'in boşluklarını doldurmak için, mümkünse 16 ncı Irlanda Tümeni'nin gönderilmesi teklifinde bulundum...

31 ağustos 1915 : Erkenden öğle yemeği yiyip «Arno» gemisiyle Suvla'ya geçtim. Braithwaite, Manifold, Freddy ve Val ile beraberim. Önce 9 uncu Ordu karargâhına gidip General Byng'i gördük. Kıtalarını yeniden tanzim etmek için canla başla çalışıyor! Sonra General De Lisle'nin karargâhına yürüdük. Fanshawe ve Malcolm da De Lisle'nin yanında bulunuyorlardı. Onlarla beraber, yedimiz birden Karakol Dağı'na tırmandık. Ben yine, 21 ağustos günü kan ter içinde, heyecanla, rapor beklemiş olduğum noktadaki taşın üzerine iliştim. Mevzilerimizi uzaktan gözden geçirdim. Şunu müşahade ettim ki, ancak iki kanadımız tepeleri tutuyor! Diğer kısımlarımız henüz dümdüz ovada bulunuyor!...

Akşam üzeri Imroz'a avdet ettim.

1 eylül 1915 : Lord Kitchener'e şu raporu gönderdim : «Bütün cephelerin tetkik ve teftişiyle meşgûl olmaktayım. Helles'te ancak müdafaada kalıyoruz. Askerlerimiz pek yorgun ve hastadır. Anzac ve Suvla cephelerinde de vaziyet aynıdır. General Hammersley ağır yaralı olarak Ingiltere'ye müteveccihen yola çıktı. Subay zayiatımız pek ziyade kabarıktır. Yalnız piyade birliklerinde 900 genç subaya ihtiyacımız var. Umumi olarak 1450 subay takviye gönderildiği takdirde kadromuz tamamlanır. Bu ihtiyacımıza karşılık olarak henüz 25 subay gelmiş bulunuyor...»

2 eylül 1915 : Dün gece korkunç bir rüya gördüm. Imroz'da, çadırımın içinde, küçük portatif karyolamda yatmaktaydım. Birdenbire kendimi buz gibi sulara gömülmüş buldum. Birisi beni denizin dibine doğru çekiyordu. Boğuluyordum!... İki kuvvetli elin boğazımı sıktığını hissediyordum. Bu iki el, beni hem boğuyor, hem de denizin derinliklerine sürüklüyordu!... Nefesim kesiliyordu...

Dehşetli bir mücadeleyle, kendimi bu iki elden kurtarmıya çalıştım. Bu o kadar sıkıntılı bir boğuşmaydı ki, yatağımda güçlükle gözlerimi açtığım zaman bütün vücudum zangır zangır titremekte idi ve baştan aşağıya kanter içinde kalmıştım! Boğazımı sıkan iki kuvvetli pençeyi görür gibi oldum. Çadırımın içinde sanki bir hayalet vardı. Fakat yüzü, karanlıkta seçilmiyordu. Bu hayal yavaş yavaş gözden silinip kayboldu. Boğazım ferahladı. Rahat nefes almıya başladım. Çadıra bir düşman

ÇANAKKALE'NİN KAHRAMANLARI VE MENKIBELERİ

TURQUOISE DENİZALTIS

«Turquoise» (Turkuaz) isimli Fransız denizaltısını bir tek 7.50 lik topla beş dakika içinde yaralayıp teslime mecbur eden fedakâr ve vefakâr Müstecip Onbaşı bugün sağdır ve Bursa'ya bağlı Yenişehir kazasının Orhaniye köyünde oturmaktadır. Düşman denizaltısını nasıl batırdığını Onbaşının kendi ağzından dinliyen sayın okuyucularımızdan Bay Hikmet Bandırmalıoğlu, buna göre kaleme aldığı aşağıdaki yazıyı mecmuamıza göndermiştir. Memnuniyetle neşrediyoruz.

ÇANAKKALE'de, kanlı kara muharebeleri cereyan ederken, deniz muharebeleri de İngiliz ve Fransız denizaltılarının devamlı faaliyetiyle Marmara'ya ve hattâ İstanbul'a kadar el atmış bulunuyordu. Bu denizaltılar, karşılarına çıkan bütün Türk vapurlarını, yelkenlilerini, motörlerini batırıyorlar; ikmal işlerimizi sekteye uğratıyorlar ve takviye kuvvetleri almamıza mani olmıya çalışıyorlardı. Bunların bir kısmında da muvaffak oluyorlardı. Fakat eninde sonunda yine kahraman topçu erlerimizin isabetli atışları karşısında teslim bayrağını çekiyorlar, veya savuşup kaçıyorlardı.

Fransızların «Turquoise» isimli denizaltısı da «Akbaş» mıntakasında dolaşarak nakliye gemilerimizi torpillemiye uğraşıyordu. Bu denizaltıya ve muhtemel arkadaşlarına karşı o civarda 4 topluk bir bataryamız memur edilmişti. Bu batarya 9 uncu Tümenin 9 uncu alayına merbut idi ve yüzbaşı Rıza Beyin kumandasında bulunuyordu. Topların herbirinin çapı 7,50 idi ve bir tanesi bir Asteğmen'in emrinde olarak tam Akbaş mevkiinde sahile mevzilendirilmişti. Diğer üç top ise daha gerilerde, arızalı arazi arasında münasip yerlere yerleştirilmişti.

Bu tek top, sahilde mevzi alıp diğer üç topa gözcülük eder vaziyetteydi.

Dört tane kadar numara erleri de hep yaşlı kimseler olmasına rağmen nişancısı olan Müstecip onbaşı ise delikanlılık çağında cıva gibi bir gençti.

Onbaşı, o sabah kaba kuşlukta (bu tâbir aynen kendisinindir), aldığı emre göre ufku dürbünle tararken denizin üzerinde ördeğe benzer bir cismin hareket ettiğini ve gittikçe büyüyerek yaklaştığını gördü. Soba borusuna da benziyen bu cismin ucunda bir denizaltı periskopu bulunduğunu farketti. Bu pek mühim bir vaziyetti. Durumu derhal Asteğmene bildirmek lâzımdı. Fakat Asteğmenin bulunduğu yer uzaktı. Cevap gelinciye kadar 20 dakika geçebilirdi. Bu zaman zarfında da denizaltı çoktan kaybolup giderdi!...

Onbaşı, derhal kararını verdi. Kendi kendine hareket edecekti! Hemen topun namlısını düşman periskopuna

HAMİLTON'UN ÇANAKKALE HÂTIRALARI

Ümitsizliğe düşen İtilâf Kuvvetleri Başkumandanı artık şöyle konuşmaktadır. "Çanakkale tekin değildir! Üzerimize kaçınılmaz bir tehlike çökmüştür. Hepimizi meş'um bir akibet beklemektedir ..."

mı girmişti?... Ömrümde bu kadar korkunç bir rüya görmüş değildim!

Uyandıktan sonra saatlerce bu korkunç rüyanın dehşeti içinde kıvrandım. Kafamın içinde acayip düşünceler belirmeye başladı: Çanakkale tekin değildir! Üzerimize kaçınılmaz bir tehlike çökmüştür. Hepimizi meşum bir âkıbet beklemektedir!...

Bu düşünceleri hâfızamdan güçlükle söküp attım.

Sabah olup çadırımdan çıkınca Kitchener'den gelmiş bir telgraf buldum. Fransızların Çanakkale'ye üç, dört tümen asker göndereceğini yazıyor! İflâs etmiş bir tüccara dönmüşken, 24 saat içinde ânide milyoner olmuş hale geldik!... Dört Fransız tümeni!... Talih yüzümüze gülmiye başladı mı?...

Bu Fransız tümenleri, müstakil olarak Anadolu yakasında harekâtta bulunacak, lâkin İngiliz birlikleriyle sıkı münasebet temin edecekmiş! Midilli adasında bir Fransız üssü kurularak bu kuvvetler orada üslenecekmiş. Biz de onların nakliyatını sağlıyacak, harekâtını donanma ile destekliyecekmişiz!

Ne kadar sevinilecek bir haber!... Artık kurtulduk demektir! İstanbul'un güzel camilerini ve minarelerini karşımda görür gibi oluyorum...

Akşam üzeri Glyn ve Holdich gelerek benimle yemek yediler. Yemekten sonra Dawnay ile Glyn, Londra'ya doğru hareket ettiler. Dawnay, vaziyeti Kitchener'e izah etmek için gidiyor. Ondan sonra da sıra bende galiba!... Ya benim oraya gitmem, veya onun buraya gelmesi lâzım!... Bundan başka, elimde yapacak birşey yok.

Dawnay, genç ve enerjik subaylarımızdan biri. Fakat bedenen pek yorgun ve düşkün bir hale geldi. Çoğumuzun olduğu gibi!... Bu seyahat belki sıhhati için faydalı gelir...

3 eylül 1915: Öğleden sonra, Ellison ve Braithwaite'le beraber «Arno» gemisiyle Suvla'ya geçtik. Her zaman çıktığımız Gazibaba yerine, bu sefer Lâlebaba'da karaya ayak bastık. Sahil boyunca her beş dakikada bir, on beşlik Türk mermileri düşüyor, dehşetli gürültülerle patlıyordu. Fakat böyle bombardımanlara herkes alışmıştı. Kimse ehemmiyet vermiyordu.

Bizi General Byng, Mahon, Marshall, Maude ve Peyton karşıladılar. Mahon beni Lâlebaba Tepesi'ne çıkararak kuvvetlerinin almış olduğu tertibatı gösterdi. Bu sırada bir Skoçya birliği sahile çıkmaktaydı. Daha ilk adımda Türk mermileri üzerlerine düşmiye başlayınca şaşaladılar. Muharebeye girmek kısmet olmadan bir kısmı yaralandı. Sıhhiye erleri hemen bunları yerden kaldırıp sargı yerine taşıdılar...

Çok sürmez, bu birlik de yakında bu gibi hâdiselere alışır. Acemilikten kurtulup ötekiler gibi soğukkanlı olur...

Lâlebaba Tepesi'nden bir müddet mevzileri tetkik ettikten sonra tekrar sahile indik. «Arno» gemisine geçtik. Güvertede bir şarapnel patlamıştı. Lâkin fazla ziyana sebebiyet vermediğini söylediler.

4 eylül 1915: Öğleye doğru 11.30 da karaya çıkıp 88 inci Tugay'ı teftiş ettim. Bugün dehşetli bir fırtına var. Deniz çok dalgalı. Akşam 19.15 te Mondros'a döndüm.

5 eylül 1915: Mondros'ta sabah kahvaltısı ettikten sonra Altham, Albay Mc Munn ve Yarbay Stephen'le görüştüm. Biraz sonra Lindley, 2 nci Avustralya Tümeni Komutanı General Legge, Lord Dudley ve Albay Forster de geldiler. Beraberce muhtelif mevzular üzerinde müzakerelerde bulunduk.

Konuşmamız nihayete erince, adadaki Kızılhaç teşkilâtını görmek istedim. 15 inci sabit hastaneyi, 110 uncu Hint Hastanesini ve 1 inci Avustralya Hastanesini teftiş ettim. Bunların hepsini gayet temiz ve muntazam buldum.

Akşam üzeri 16.45 te, Binbaşı Tillard'ın kumandasındaki 4 üncü Gurkha (Nepalli Hintliler) Taburunu gözden geçirdim. Bu birlik, sağlam 1000 kişi vardı ve pek muntazamdı!!! Çoktan beri, hakiki bir taburun nasıl olduğunu unutmuş bulunuyordum!...

Saat 17.45 te karargâhıma döndüm.

6 eylül 1915: Bugün de Mondros'taki 2 ve 3 numaralı Avustralya Hastanelerini teftiş ettim. 3 numaralı Hastanede seksen tane hastabakıcı vardı. Sonra 3 numaralı Kanada Hastanesine gittim. Burada yedi hastabakıcı çalışıyordu. 1 numaralı Kanada Hastanesine gidince, orada da yirmi dört hastabakıcı buldum... Altı aydan beri ilk defa kadın görüyordum. Bu güzel yüzleri seyretmek insanın içine ferahlık veriyordu. Hele hastanedeki hastalar ve yaralılar, hayatlarından o kadar memnun görünüyorlardı ki!...

Akşam üzeri, Akdeniz filosu kumandanı Fransız Amirali limana girdi.

8 eylül 1915: Yeni Zelânda ve Avustralya kıtaları arasında hastalıklar azalmağa başladı. Ağustos ayı son haftasında her gün 50-60 kişi hastalanırken eylül ayının ilk haftası içinde, günde 5-6 kişiden fazla hastalanan olmadı. Bunun sebebini, yemek çeşitlerinin değişmiş olmasında buluyordum. Ağustos'un 30 ve 31 inci günlerinde gelen bir erzak gemisi, muhtelif cins kumanya getirmişti. Hep aynı yemekleri yemekte olan erat nerdeyse baştan başa hastalanıp yatacaktı. Neyse ki bu gemi imdadımıza yetişti.

9 eylül 1915: Akşam üzeri, 53 üncü Tümen Komutanı General Marshall Suvla'dan beni görmiye geldi. Uzun uzun konuştuk. Yapmak istediği şeyleri bana birer birer anlattı. Söylediklerinin hepsini muvafık buldum.

Geç vakitlere kadar oturduk. Lancelot Lowther de misafirimizdi. Her ikisine de geceyi İmroz'da geçirmeleri için ısrar ettim. Yarın sabah vazifeleri başına dönecekler...

10 eylül 1915: Sabah saat 7 de Lancelot Lowther ayrıldı. General Marshall'la bir müddet daha konuştuk. 21 ağustos savaşı hakkında ağzından bir kelime almak mümkün olmadı. Ketumiyetini muhafaza etmek için fevkalâde bir gayret gösterdi. Sebebinin, kabahati başkaları üzerine atmak istemediği olduğunu tahmin etmekteyim.

11 eylül 1915: Bu sabah Tuğgeneral Percival'in kumandasındaki 86 ıncı Tugay'ı teftişe gittim. Bu tugay ancak dört taburdan ibaret kalmıştı. Fakat erat buna rağmen neşesini muhafazaya çalışıyordu. Teftişim pek uzun sürmedi. Hattâ çok çabuk bitti diyebilirim. Öğle üzeri çadırıma döndüm.

12 eylül 1915: General Marshall dün gece de İmroz'da kaldı ve bu sabah Suvla'ya hareket etti. Bugün kuvvetli bir rüzgâr esiyor. Akşam üzeri hafifledi. Gece biraz yağmur serpeledi.

Gelecek Hafta:
Hamilton takviye alamıyor.

NASIL TESLİM ALINDI?

doğru çevirdi. Nişangâhı 1100 metreye tanzim etti ve tetiği çekti.

Bu isabetli atışlar, düşman denizaltısının hem esas, hem de yedek periskobunu parça parça etmiş, Turquoise, suyun yüzüne çıkarak teslim bayrağını çekmiye mecbur kalmıştı!...

Denizaltı sahile yanaşırken, Müstecip Onbaşı, ne olur ne olmaz diye herhangi bir düşman hilesine karşı eli topunun tetiğinde bekledi.

Bu arada Liman Von Sanders'e haber gitti. Paşa bizzat Akbaş sahillerine gelerek gemiyi ve 28 mürettebatını esir aldı. Müstecip Onbaşıya birkaç altın verdi ve çavuşluğa terfi ettirdi. Yüzbaşı Rıza Binbaşılığa, Asteğmen Sami Teğmenliğe yükseltildi.

Müstecip Onbaşı, daha sonra, Maraş'ta Fransızlara karşı, Arpaçay'da Ruslara ve Yenişehir'de de Yunanlılara karşı kahramanca çarpıştı. Mükâfattan almış olduğu birkaç altınla da sulh olunca ufak bir ev edindi...

TURQUOISE HALİÇ'TE — «Turquoise» denizaltısı teslim alındıktan sonra Haliç tersanelerine çekilmişti. Yukarıdaki resimde onu Haliç'teki kuru havuzlardan birinde görüyorsunuz.

ESİRLER — Müstecip Onbaşı dokuz mermi atıp Fransız denizaltısını yaralayınca ne yapacağını şaşıran gemi teslim bayrağını çekip sahile yanaşmıştı. 28 kişilik mürettebatı da olduğu gibi teslim alınmıştı. Yukarıda esir mürettebat görülüyor.

KAHRAMAN ONBAŞI — İşte Müstecip Onbaşı «Turquoise» isimli düşman denizaltısını yaralıyarak teslime mecbur ettiği topunun başında. Müstecip nişancı sandalyesinde oturandır...

Berlin filim festivali

TİPİK ENSTANTANELERDEN — Festival müddetince fotoğrafçılar ve gazeteciler Berlin hava alanına gelen giden meşhurların peşinden koştular. İşte, bir davetli grupu gazeteciler tarafından karşılanıyor!... Resimde görülen Japon ve İsviçreli artistler Berlin Festivali'nin ilk misafirlerindendi. İsviçre, Berlin'e bir de filim göndermiş, fakat ilgi toplıyamamıştı.

ZARAFET TEMSİLCİLERİ — Fransız sinemasını Berlin'de temsil eden filim değerli rejisör Christian Jaque'ın «Kanun Kanundur» (La Loi C'Est La Loi) adlı komedisiydi. Festivaldeki Fransız filmi değişik esprileriyle seyircileri neşe ve zevke boğarken, Fransız artistleri de kendilerine has incelikleri ve zarafetleriyle büyük alâka gördüler, takdir topladılar. Jüri âzasından yakışıklı Jean Marais iki genç Parisli aktrisle beraber görülüyor... Cathio Caro (solda) ve Dominique Wilms (sağda)... Sarışın Agnès Laurent da Berlin Filim Festivali'nin sevilen ve hususi bir ilgi gören yıldızları arasındaydı.

Romy Schneider'e Soralım

Alman sinemasının genç ve popüler yıldızı Romy Schneider evlenmeyi düşünmüyor, Hollywood'u bilhassa Disneyland'ı çok beğendiğini söylüyor.

— En çok tercih ettiğiniz kıyafet nedir?...

— Gördünüz gibi... Pantolon! Blucinleri gayet rahat buluyorum. Umumiyetle sade giyinmekten hoşlanırım. Evvelden her yerden elbise satın alırdım, şimdi yalnız Paris'ten giyiniyorum.

— Şayet aktris olmasaydınız hangi mesleği seçersiniz?...

— Moda desinatörü olurdum. Hakikaten olacaktım da... Desen çizmeye çok küçük yaşta başlamıştım. Yavaş yavaş bu işin bütün tekniğini öğrendim. Fakat, günün birinde, aile dostumuz, rejisör Ernst Marischka, tatil yaparken bizi ziyarete gelmiş ve beni aktris yapması için anneme teklifte bulunmuş. Annem de, babama ve kendisine, büyük zevk vermiş olan bir meslekten beni mahrum etmemek istemiş. O zamandan bu yana desinatörlüğü terkettim. Zamanla bu maharetimi kaybediyorum zaten.

— Bir zamanlar, Audrey Hepburn'un temsil ettiği «ideal genç kız» tipini, şimdi sizin canlandırdığınız söyleniyor. Siz ne düşünüyorsunuz?

— Hiç!... Bence, ancak sevdiğim erkeğin idealindeki kız olmak kâfidir. Sonra, ben de kendimi pek beğenmem. Meselâ küçücük burnum hoşuma gitmez. Bana kalsa, bir dram kahramanının meselâ «Kamelyalı Kadın» Marguerite Gauthier gibi gururlu bir buruna sahip olmak isterdim. Mademki, Audrey Hepburn'dan bahis açtınız, onun benden çok daha fazla gösterişli bir fiziki şahsiyete sahip olduğunu söyliyebilirim.

— Nerede ve nasıl yaşamak istersiniz?...

— Evimde!... Berschtesgaden'de... Yarı kârgir, büyük bir evimiz var. Bavyera stilinde ufak bir şato da diyebilirsiniz. Düzineden fazla odası olması, sevdiğimiz dostları sık sık bir araya toplıyabilmemize imkân veriyor. Sonra, evimizin bahçesindeki yüzme havuzundan bahsedeyim. Sabah, erken erken havuzun kenarında kahvaltımı yaparım. Umumiyetle geç yatarım. Okumak, bilhassa ciddî Alman yazarlarının eserlerini okumak hoşuma gider. Boş zamanlarımda resim yaparım, ve.. uykumda bol bol rüya görürüm.

— Kendinize model olarak kabul ettiğiniz aktrisler var mı?

— Katiyen yok!... Bir defa, beğendiğim artistler ile benim hiçbir benzerliğim yoktur. Meselâ Katherine Hepburn'e ve yakın arkadaşım Lili Palmer'e hayranlık beslerim. Fakat, hepsinden önce, hayran olduğum artistlerin başında Greta Garbo gelir. Onun bir filmini seyrederken, kendimi, şimdiye kadar kameraya hiç yaklaşmamış, gazetecilerle hiç konuşmamış, basit bir taşra kızı zannederim!

— Erkek artistlerden kimleri beğenirsiniz?

— Spencer Tracy, Laurence Olivier, Yves Montand, Jean Gabin... Diyeceksiniz ki, Yves Montand'dan gayrı, hepsi yaşlı kimseler... Hususi hayatımda, kendi yaşımdaki erkeklerin arkadaşlığından hoşlanırım tabiî...

— Onlardan neler istersiniz?

— Bana oldukları gibi görünmelerini isterim. Öyle zannediyorum ki, bizim neslimiz, annelerimizinkine nazaran bu bakımdan daha serbest ve daha samimî...

— Yakında Tony Sailer ile evleneceğiniz rivayet ediliyor. Doğru mu, yanlış mı?...

— Yanlış... Henüz evlenmeye niyetim yok. Daha çok küçüğüm. Zaten şu sıralarda mesleğimden başka düşüncem yok.

— Ya çocuk meselesi?... Anne olmayı arzu ediyor musunuz?...

— Biri kız, biri erkek, iki çocuk annesi olmak isterim. Kızım da, büyüyüp benim gibi sinemaya atılırsa, anne-kız, beraberce filim çevirirriz. Bu, bana fevkalâde zevk verecektir!

— Biraz Tony Sailer'den bahseder misiniz?...

— Büyük bir şampiyondur.

— Daha...

— Ben en fazla dağları ve kar manzaralarını severim. O da aynı şeyleri seviyor.

— En çok kaçınmaya çalıştığınız his nedir?...

— Kıskançlık...

— Hollywood sizi çok beğendi, siz Hollywood'u beğendiniz mi?...

— Elbette... Zira, orada en iyi filimler yapılıyor ve çalışmalar, en rahat, en itinalı şartlarla cereyan ediyor.

— Hollywood seyahatiniz sırasında, temaşa bakımından en enteresan bulduğunuz şey nedir?...

— Disneyland... Âdeta cennetten bir köşe... Bir peri ma-

AYRILMIYORLAR — Geçenlerde Ingrid Bergaman ile Londra'da «Altıncı Saadet Hanı» filmini çeviren yakışıklı Alman aktörü Curd Jurgens, Berlin Festivali'nin açılış gecesinde en fazla dikkati çeken şahsiyet olmuştu. Jurgens Congress Hall'deki suvarede, İstanbul'a da beraber geldiği Simone Bicheron ile beraberdi. O gece yağan şiddetli yağmura rağmen, artist meraklıları sinemanın önünde toplanmışlar, yıldızları coşkun tezahüratla selâmlamışlardı.

SİNEMA HABERLERİ

YENİ BİR İSVEÇLİ — İsveç'li güzellerin sinema dünyasında parlamaları pek kolay oluyor. Sarışın Inger Stevens da, Grace Kelly'yi andıran fizyonomisiyle dikkati çekti. 23 yaşındaki aktrisin Paramount şirketiyle de kontratı var. Inger, James Mason ile beraber «Cry Terror» filminin bir sahnesinde görülüyor...

KARDEŞİNİN İZİNDEN — Seine nehri kenarında dolaşan bu genç kızı tanıyabildiniz mi?... Perdede yeni yeni arz-ı endâm etmiye başlıyan Paris'li bir güzel... Meşhur B. B. nin 18 yaşındaki kardeşi Mijanou Bardot, istikbalin yıldızları arasına girmiş sayılır. Genç kız yakında «Ramentcho» adlı filimde rol alacak.

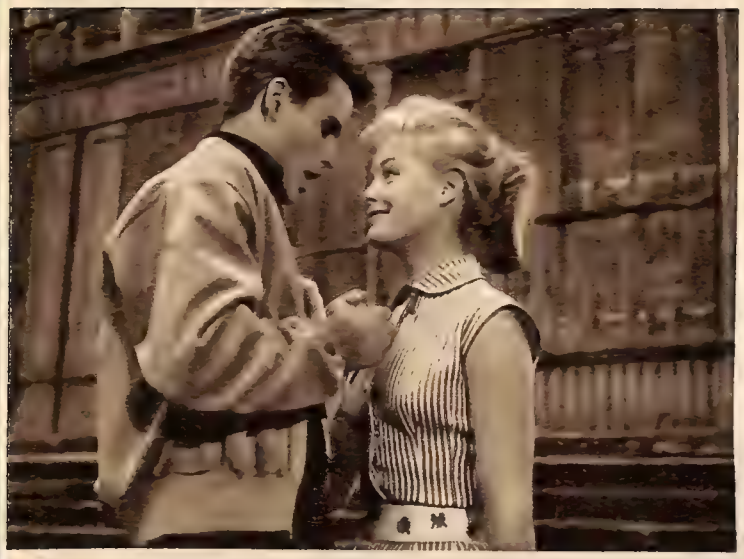

ALMANYA'NIN EN SEVİLEN ÇİFTİ — *Romy Schneider'in Horst Buckholz ile beraber çevirdiği «Küçüğüm» (Monpti) adlı filim Almanya'da büyük muvaffakiyet kazandı. Alman sinemasının bu iki genç yıldızı, çok beğenilen artistler arasındadır.*

salında yaşıyor gibisiniz. İki saatte ufak bir dünya turu yapıyorsunuz. Bu ufak yolculuk, şimdiye kadar yaptığım seyahatler içinde en tatlı hâtıra bırakanlardan biri olarak hâfızamda yer alacak.

— Hiç makiyaj yapmaz mısınız?...

— Mümkün olduğu kadar az makiyaj yapmıya gayret ederim.

— Projelerinizden, yakında çevireceğiniz filimlerden bahseder misiniz?...

— Bugünlerde, Paris'te Pierre Gaspard Huit ve Alain Delon idaresinde «Christine» filmine başlıyacağım. Christine, bir zamanlar Ophuls'un çevirmiş olduğu «Lieblei» filminin ikinci versiyonu olacak. Temenni ederim ki, «Lieblei» anneme sanat hayatının en büyük başarısını kazandırdığı gibi, «Christine» de aynı şansı bana getirebilsin...

YENİ «BEN HUR» — 1926 da «Ben Hur»un çevrilmiş olduğunu hâlâ hatırlıyanlar vardır. 32 sene sonra, M. G. M. kumpanyası yeni bir «Ben Hur» daha çevirmiye karar vermiş. İlk defa Ramon Navarro'nun temsil ettiği «Ben Hur»u, şimdi, Charlton Heston canlandıracak. Filim hâlen Cinecitta stüdyolarında çevrilmektedir.

PERDEDE STRIP-TEASE — Şimdi de sıra «Damn Yankees» piyesini filme almıya geldi. Piyesin aktrislerinden Gwen Verdon perdede de aynı rolü canlandıracak. Verdon filmin strip-tease sahnesinde görülüyor. Aktrisin yanındaki sarışın genç, Tab Hunterdir.

FOTOĞRAF FERİT ILV

Hayat

20 temmuz 1877 tarihli Plevne zaferi yıldönümü dolayısiyle

Gazi Osman Paşa

(1832 - 4 Nisan 1900)

Fotoğraf Topkapı Müzesindeki renkli tablosundan çekilmiştir

ŞÜKRAN BORCU

YAZAN: SALLY CARRIGHAR — ÇEVİREN: ADNAN SADRİ

SABAHIN erken saatinde dehşetli bir kar fırtınası başladı. Öğleye doğru tipi halini aldı. Koyu bir sis perdesi gibi denizin üzerine çöktü...

Zavallı yavru kuş, yolunu şaşırıp sürüden ayrı düşmüştü. Uçsuz bucaksız bir denizin üzerinde tek başınaydı. Bu denizi tek başına geçecek, tek başına karaya varacaktı !...

Altında, azgın denizin hiddetle kabaran beyaz köpüklü korkunç dalgalarını görüyordu. Kuyruğunun üzerinde ve vücudunun her tarafında, iri kar taneleri üst üste yığılıp birikmişti. Dermansız kanadları bu ağırlığı güçlükle taşıyordu.

Birkaç dakika evvel, kalabalık bir yağmur kuşu sürüsünün içinde ümitle, emniyetle uçuyordu. Daha yavruydu. Annesi de bu sürünün içindeydi ve tam önündeydi. Yavru kuş da dikkatle onu takibediyordu.

Bunlar göçmen kuşlardı. Sıcak ülkelere göçmek için biraz geç kalmışlardı. Yahut belki de kış erken bastırmıştı...

Muayyen bir yerde toplanıp göçmiye hazırlanmışlardı. Her sene, havanın açık olduğu bir günü seçerlerdi. Bu sefer böyle olamadı. Karlı bir sabah hareket etmeğe mecbur kaldılar. Çünkü soğuklar birdenbire bastırmıştı...

Dehşetli yağışa rağmen mütemadiyen uçuyorlar, birbirlerini kısa mesafelerle takibediyorlardı. Biraz açılacak olsalar kaybolacaklardı. Az evvel kuvvetli bir fırtına da başlamıştı. Birbirlerine seslenip haykırsalar seslerini duyurmaları mümkün değildi.

Bir ara ansızın azgınlaşan fırtına, bir hortum gibi aralarına girdi. Sürüyü birdenbire alabora ediverdi !... Kuşların herbiri, bir tarafa dağıldı. Bu sırada, yavru kuş da kendisini yapayalnız buldu. Sağa baktı, sola baktı. Hiçbir arkadaşı ortada yok ! Bağırdı, haykırdı. İleri, geri atıldı... Ne yapsa nafile ! Koca sürü bir anda ortadan yokolmuştu !... Hiçbir kanad sesi kulağına çarpmıyor, hiçbir iz görünmüyordu !...

Hiç bilmediği, görmediği yerlerde tek başına kalmıştı. Altında uzanan azgın deniz de ona büsbütün korku veriyordu. Kanadlarında şimdiden yorgunluk hissetmiye başlamıştı. Biraz sonra, iyice yorgun düşünce ne yapacaktı ?... Dalgaların üzerine konup dinlenemezdi ya !... Muhakkak karaya erişmesi lâzımdı. Halbuki kimbilir kara da ne kadar uzaktaydı !... Geri dönse... yine olmıyacaktı. Arkada bıraktığı toprakların pek uzaklarda kalmış olduğunu iyice biliyordu !... Tehlike büyüktü...

Kar taneleri, kanadlarının üzerinde biriktikçe birikiyor, uçmasını fena halde zorlaştırıyordu ! Tipi biraz dinse hem etrafını rahatça görecek, hem de süratle uçabilecekti...

Annesinden öğrenmiş olduğu bazı şeyleri hatırladı. Bir gün beraber uçarlarken şiddetli yağmura yakalanmışlar, bu yağmurdan kurtulmak için çok yükseklere, bulutların üzerine çıkmışlardı. Orada, hem yağmur kesilmiş, hem de güneşe kavuşmuşlardı.

Yavru kuş, hemen bulutların üzerine doğru yükselmeğe başladı. Fakat bu iş, ne kadar zor oluyordu! Kanadları fena halde yorulmuş, vücudu sanki iki misli ağırlaşmıştı !... Bu ağır vücudu o ince kanadlar artık taşıyamıyordu...

Yükseldi, yükseldi. Gücünün yettiği kadar gayret sarfetti. Lâkin kar bulutlarının ardı arkası bir türlü kesilmedi. Ne kadar yukarılara çıksa yine bulut, yine bulut !... Ne başlangıcı var, ne sonu... Tatlı yüzlü güneş çok, hem pek çok uzaklarda ! Onun sıcacık şualarına yetişmek imkânsız...

Tekrar aşağıya indi. Eski yüksekliği muhafaza ederek uçmıya çalıştı. Fakat, ne mümkün !... Halsiz kanadları ağır vücudunu taşıyamıyor, her an biraz daha altındaki korkunç denize doğru düşüyordu...

Beyaz köpüklü dalgaları bazan kendisine o kadar yakın görüyordu ki, can havliyle kendisini yukarlara doğru fırlatıyordu.

Bu ümitsiz mücadele kimbilir ne kadar sürdü... Bir ara, yavru kuşun gözleri, tipi arasında, denizde bir karaltı seçti. Bu, bir gemiye benziyordu !... Karaltıya doğru uçtu. Evet, bu bir gemiydi !... Fırtına ve tipide yolunu kaybetmiş eski ve küçük bir tekne...

Yavru kuşa bir sevinç geldi. Belki gemi kendisini kurtarabilirdi...

Kanadlarını son bir gayretle çırparak tekneye yaklaştı ve havada küçük daireler çizerek güverteye indi. Vücudunu şöyle bir silkeleyip kaptan köprüsünün üstüne kondu. Kaptan köşkünde üç kişi vardı. Bu üç kişi hayretle ona baktılar. Sonra bir tanesi, yavaşça kaptan köşkünün kapısını açtı. Dışarı çıktı.

Yavru kuş, o kadar yorulmuş, o kadar üşümüştü ki, kendisine yaklaşan bu insandan korktuğu halde, hiç yerinden kıpırdamadı.

Gemici, onun yanına geldi. Elini uzatıp yakaladı. Küçük kuş yine kıpırdamadı. Kaçmak veya uçmak için hiçbir hareket yapmadı. Adam onu, bir yerini acıtmadan, avuçları içine aldı. Tüylerinin üzerindeki karları silkeledi. Sonra kaptan köşküne götürdü, masanın üzerine bıraktı.

Öbür iki kişi de hemen masanın başına toplandılar. Yavru kuşun orasına burasına dokunmıya, tüylerini okşamıya başladılar. Zavallı küçük kuşun yüreği tir tir titriyordu. Bu kocaman insanlardan ödü kopuyordu. Herbirinin elleri, kendi vücudu kadardı. Bu kocaman ellerin kalın parmakları, vücudunu biraz sıkıverecek olsa kemikleri çatır çatır kırılıverirdi !...

Fakat onlar küçük kuşun hiçbir yerini acıtmadılar. Tatlı tatlı sevdiler. Yiyecek verdiler. Masanın üzerinde bıraktılar.

Yavru kuş birkaç saat içinde kendine geldi. Yorgunluğu gitti. Karnı doydu. Kanadlarına derman geldi.

Dışarda fırtına daha azgın bir hal almıştı. Emektar tekne iri dalgalar arasında ümitsizce bocalıyordu. Kaptan telâşla sağa sola koşuyor, gemisini batmaktan kurtarmak için çareler arıyordu. Lâkin zavallı tekne, korkunç fırtınanın pençesinde bir oyuncak olmuştu. Artık ne dümen tutuyor, ne de makineler bu hantal gövdeyi dalgalara karşı yürütebiliyordu. Nerdeyse mukadder akıbet gelip çatacaktı...

Küçük kuş, geminin sallanmasından masanın üzerinde duramaz olmuştu. Kanadlarını çırparak kaptan köşkünün içinde birkaç defa döndü dolaştı. Sonra, açık kapıdan dışarı fırladı.

Güverte boyunca yükselen iri dalgalar, her taraftan birden hücum ediyor, çelimsiz tekneyi bir an evvel yutmıya uğraşıyordu... Baş taraf şimdiden yarı yarıya suya gömülmüştü !

Kaptanla tayfalar geminin tahlisiye sandalını güçlükle denize indirdiler. İçine doldular. Dalgalarla pençeleşerek batmakta olan gemiden uzaklaşmıya çalıştılar.

Dalgalar dağ gibi üzerlerine hücum ediyordu, Lâkin ufak tekne, bir ceviz kabuğu hafifliğiyle bunların üzerine çıkıyor, sonra tekrar derin çukurlara yuvarlanıyordu...

Küçük kuş, sanki onları yalnız bırakmak istemiyormuş gibi, sandalın bir köşesine sinmiş, sessizce havanın düzelmesini bekliyordu.

Kaptanla tayfalar, sandalın ufak motörünü işlettiler. Fakat kara ne taraftaydı ?... Şiddetli tipi, etrafı görmelerine mâni oluyor, ne tarafa dümen kırmak icabettiğini kestiremiyorlardı.

Böylece, bir saat kadar geçti. Dalgalar biraz yumuşadı, fakat tamamen durulmadı. Sandal hâlâ beyaz köpükler arasında bocalıyor, karaya varabilmek için ne tarafa gideceğini bilemiyordu !

İşte bu sırada, küçük kuş, sanki insan arkadaşlarının endişesini anlamış gibi, tünediği köşeden kanadlarını çırparak havaya yükseldi.

Kaptanla tayfalar, ümitle başlarını havaya kaldırdılar. Biliyorlardı ki, kuşlar, tabiatin kendilerine bahşettiği esrarengiz bir hisle, her türlü havada yollarını kolayca bulabilirler. İşte bu yavru kuş da, muhakkak bu hissin tesiri altında, karanın hangi tarafta olduğunu keşfedecek, o tarafa doğru uçacaktı.

Yavru kuş, sandalın üzerinde bir kaç daire çizdikten sonra istikametini tâyin etti. Tipi arasında gözden kayboldu.

Tayfalar, neşeyle birbirlerini kucakladılar. Kara, hiç şüphesiz yavru kuşun uçtuğu taraftaydı !...

Birkaç dakika geçmemişti ki, küçük kuşu tekrar başlarının üzerinde buldular ! Sandala bir kol boyu kadar alçalarak yine daireler çizmeğe başladı... Sonra tekrar yükseldi ve aynı istikamette gözden kayboldu.

Evet, bu yavru kuş, gemicilerin kendisine yapmış olduğu yardımı unutmuyor, o da onlara karaya giden istikameti işaret ederek mukabelede bulunmak istiyordu !

Gemicilerin gözleri büyük bir ümitle parlıyordu. Hem gidiyorlar, hem de gözleriyle yavada küçük kuşu arıyorlardı.

Biraz sonra küçük kuş tekrar göründü ! Sandalın üzerinde birkaç daire çizdikten sonra tekrar aynı istikamete süzüldü !...

Kaptanla tayfalar, dalgalardan kurtulup karaya varıncaya kadar küçük kuş ortadan kaybolmadı ! Bir sandala geldi, bir kara istikametine uçtu ! Nihayet gemiciler kumsala baştankara ettiler. O zaman yavru kuş son bir defa sandalın üzerinde döndükten sonra uzaklara doğru süzülüp gözden kayboldu. İnsan arkadaşlarına şükran borcunu ödemişti.

SEYREDİYORLAR — Olgunlaşma ve Ankara Enstitülerinin Parisin Bois de Boulogne'daki Grande Cascade gazinosunda müştereken tertiplediği defileden bir köşe. Soldan sağa doğru Suzan Bilen (Avrupa iktisadi işbirliğinde sekreter), Suzan Raşit (Nato'da delege), Saliha Tanır (Avrupa iktisadi işbirliği mensuplarından Behzat Tanır'ın eşi), Suzan Dülge (Natoda ateşe) birarada oturmuşlar, önlerinden geçen mankenleri seyrederlerken görülüyor.

KONUŞUYORLAR — Defileyi büyük bir alâka ve iftiharla takibeden Türk Hanımlarından bir grup. Soldan sağa doğru Firuzan Yolga (Sefaret müsteşarı Namık Yolganın eşi), Ayşe ve Ülker Sarper (Selim Sarper'in kızları), Kâmuran Sarper (Selim Sarper'in hanımı) Ankara sosyetesinin güzel hanımlarından biri olan Hayriye Neyzi...

Türk Kolonisi Paris'deki Defilede

Geçenlerde Boulogne ormanındaki Cascade gazinosunda verilen defile, yalnız Türk modellerinin güzelliğiyle değil, defileye gelen Türk kolonisine mensup hanımların zarafetiyle de dikkati çekti.

FOLKLOR EKİBİ — Ankara Enstitüsünün 3, Olgunlaşma Enstitüsünün 4 genç ve güzel modelle iştirak ettiği bu defilede aynı zamanda Türk Folklor Ekibinden bir grup, oyunlar takdim etmişlerdir. Yukarıda bunu seyredenlerden soldan sağa doğru Girizan Ozansoy (Munis Faik Ozansoy'un kız kardeşi), Ayten Kepene (Paris Başkonsolosunun hanımı), Ayşe Ozansoy ve Hale Ozansoy görülmektedir.

HERKES HAYRAN — Defile günü Pariste bulunan Türklerin hemen hepsi Cascade gazinosuna gitmişler ve o günün muvaffakiyetini ve heyecanını aralarında paylaşmışlardır. Üsteki fotoğrafta, soldan sağa doğru Tülin Yolga (Sefaret müsteşarının kızı) Namık Yolga (Sefaret müsteşarı), Saime Kaptan (Ekrem Kaptanın eşi), Nevin Menemencioğlu, Rezzan Başman (Nato Delegasyonundan) ve Ghislaine Bouchara isimli bir Fransız hanımı birlikte görülmektedir.

TÜRK İŞLERİ — Eski Türk kıyafetlerini stilize edip modern Avrupa modası ile telif eden modellerimiz ve üzerlerindeki Türk motifleri ile işlenmiş kısımlar Fransızlarda büyük bir alâka ve hayranlık uyandırmıştır. Yukarıda soldan sağa doğru Madame Grinier Gillet, Munis Faik Ozansoy ve Madame Jean Gilbert önlerinden geçen mankenleri büyük bir dikkatle takibederlerken görülüyorlar.

ERDEK'TE FESTİVAL...

Balıkesir'in şirin, tabiî ve tarihî güzellikler bakımından zengin Erdek kasabasında bir şenlik tertip edildi. Tam 9 gün süren şenlikler boyunca, Millî oyunlar oynandı, sergiler açıldı, açıkhava sahnesinde temsiller verildi, filimler gösterildi. Artık Erdek turistik bir köşe olma yolundaydı.

BİRİNCİ ERDEK FESTİVALİ — Gençlik, 1957 kasım ayında şenlik yapılacak bir yurt bölgesi aramağa başlamıştı. 1958 nisanında yer bulundu, Erdek... Şeref Komitesi Başkanı Basın - Yayın ve Turizm Vekili Sıtkı Yırcalı şenlikleri açtı (Üstteki resim). Sonra gençlerin karikatür sergilerini gezdi (Soldaki resim).

AYYAR HAMZA — Gençler, Ali Beyin üç fasıllık oyunu Ayyar Hamza'yı temsil ettiler. Açıkhava sahnesinde Edî Hanım. Senâ Bey, Zuhuri Efendi ve Hamza seyredenleri gülmekten kırdı geçirdi. Yukarıda ve soldaki resimlerde Ayyar Hamza'dan iki sahne görülüyor.

ŞENLİK RADYOSU — Erdek Şenliği ve Kültür Bayramı 9 gün sürdü. Bu 9 gün içinde Ayyar Hamza, Oyun, Hesap Makinesi, İskemleler, Ders, Benimle Oynar mısınız ? adlı piyeslerle, Shakespeare'den parçalar ve bir Keloğlan denemesi sahneye kondu. Sanat değeri olan 5 filim oynatıldı. Modern resim, karikatür ve fotoğraf sergileri açıldı. Ayrıca, Şenlik Radyosu da müzik ve haber yayınları yaptı.

Dünyanın Havası Kirleniyor mu?

AYA ilk seyahatin çok yaklaştığı bugünlerde ilim dünyasını aydaki atmosfer durumu ilgilendirmiye başlamıştır. Dünyamızda atmosfer, gelecek için o kadar endişe verici bir mahiyet arzediyor ki, insanların müstakbel mekânı aydaki hava şartlarını merak etmemek imkânsızdır. İlmî araştırmalardan anlaşıldığına göre, ayda bir gün, dünyamızın on beş günü kadar sürmekte ve fevkalâde sıcak geçmektedir. Suhunetin 135 dereceye yükseldiği vakidir. Dolayısiyle hava tabakaları da çok ısınmakta, büyük bir süratle yer değiştirmektedir. Hafif hava tabakaları ise aydan, cazibesi dünyanınkinden çok az olması sebebiyle uzaklaşmakta ve fezada kaybolmaktadır. Ağır gazları havi hava tabakaları ise ayın atmosferinde pek nadir görülür. Aydaki atmosfer, cehennemi sıcaklığına rağmen dünyamızın atmosferine nazaran yaşamıya çok daha müsait bulunmaktadır. Bilindiği gibi dünya atmosferinde hava oksijen ve azottan müteşekkil olup, her iki unsur başta insan olmak üzere bütün canlıların teneffüslerini sağlamaktadır. Havanın, her geçen yıl insan teneffüsüne ve hayatına tehlikeli olacak kadar kirlendiği ve zehirlendiği bir hakikattir. Modern dünyanın sınai faaliyeti atmosferi zehirliyen sebeplerin başında gelir. Bugün ortalama iki buçuk milyarı aşan dünya nüfusunun yanısıra, bir taraftan da mütemadiyen genişliyen büyük sanayi merkezleri teneffüs için muhtaç olduğumuz havayı kirletmektedir. Meselâ bundan bir müddet evvel, Amerika'nın Pensylvania eyaletinde, Pittsburg civarındaki, Danora isimli, sanayiinin kesif olduğu bir kasabada daimi bir sis başgöstermiş, kasaba halkının yarısı hastalandığı gibi 17 kişi de ölmüştü. Bu devamlı sisi meydana getiren, hiç şüphesiz kasabanın her ka-

BELKIS'IN GÜLİSTANI — Abuhavası gayet lâtiftir. Buraları Hazreti Süleyman ve Belkıs'ın Gülistan yeri idi derler. Evliya Çelebi Erdek'i böyle tanıtıyor. Çıplak bir araziden sonra, birden yeşillik başlar. Ağaçtan geçilmez. İşte Erdek'in sırrı buradadır. Bir yanda uçsuz, bucaksız zeytinlikler, öte yanda upuzun bir kumsal. Koya sere serpe uzanmış yemyeşil bir ada, Zeytinadası. Resimde, tabiî güzelliği ile gönüllerde taht kuran şirin Erdek kasabasının umumi bir manzarası görülüyor.

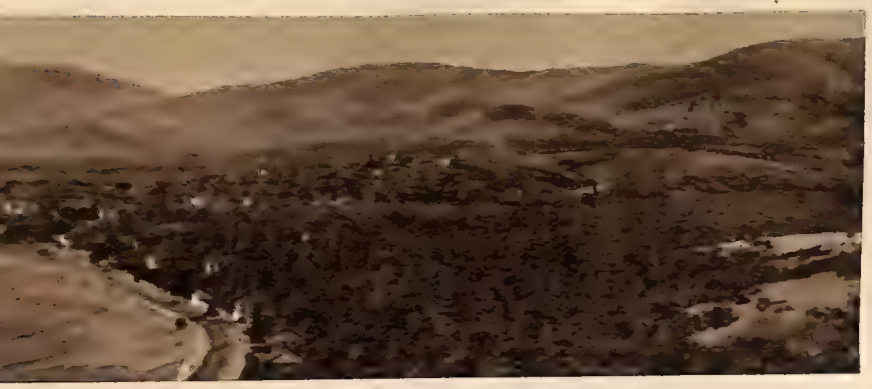

ADADAKİ KAMP — Zeytinadasındaki kamp yaz ayları boyunca epey ilgi toplar. Adadan karşı kıyının, Erdek'in güzelliklerini, tarihî eserlerini doyasıya seyredebilirsiniz.

AYAK İZLERİ — Erdek'te yer yer raslanan tarihî taşların üzerlerindeki ayak izleri, sizi tarihin derinliklerine götürebilir. Belkıs Sarayı, dünyanın 8. harikası Hadriznus Tapınağı, ve Apostol mesiresi buradadır.

rış arazisindeki yüksek fırınlar ve fabrika bacalarıydı. Londra'nın «smog» ismi verilen meşhur sisi de Amerikan kasabasındaki bu durumla çok ilgilidir. Yalnız burada o kesif ve yapışkan sisi meydana getiren, fabrika bacalarından ziyade kalorifer, şömine ve soba bacalarıdır. Londra'da her binanın damında beşer altışar tane baca vardır ve bu bacalar kış aylarında daimi surette faaliyet halindedir. Londra gibi, dünyanın en kalabalık bir şehrinde milyonlarca bacanın birden kömür dumanları savurması havayı pek tabi'i kirletip zehirliyecektir. Bu şehirdeki sis hele alışmamış olanlar için sıhhat bozucudur. İngiltere'de Londra'nın sisine karşı büyük moda evleri tarafından kadınlar için fantazi sis maskeleri yapılmıştır ama, bu teşebbüs hiçbir zaman fantazi olmaktan ileriye gidemiyecektir. Oysa ki Londra'nın sisi bütün Londralılar için her geçen gün biraz daha endişe mevzuu teşkil etmektedir. Netekim bu sis 1952 kışında ve bilhassa 1956 yılında fevkalâde kesifleşerek Londra halkının sıhhatini topyekûn tehdit etmiştir. Avrupa'nın bellibaşlı büyük şehirlerinde berrak bir hava teneffüs edildiği söylenemez. Esasen büyük şehirlerde yaşıyanlar için kırlara açılmak, temiz dağ havası almak zaruri bir ihtiyaç halindedir. Havayı kirletici unsurlardan biri de nakil vasıtası bolluğudur. Bunun tipik misali Kaliforniya'nın Los Angeles şehrindedir. Bu şehirdeki nakil vasıtası adedi iki buçuk milyon civarında olduğuna göre, bütün bu vasıtalar günde vasati 20 milyon litre benzin yakarak şehrin havasını zehirlemektedirler. Teneffüs etmekte olduğumuz hava hakkında en güzel fikri

Dünya Sıhhat Teşkilâtı yayınları arasında çıkan «Plaidoyer pour un air pur» isimli kitaptaki şu cümle veriyor : «Her gün, içtiğimiz sudan on defa daha ağır hava teneffüs ediyoruz». Bütün bunlara rağmen yakın bir gelecekte aya seyahate hazırlanan modern dünya insanları sanayileşmek zorundadırlar. Temiz bir hava teneffüs edebilmek için teknik cereyanlardan yıllarca geride kalmaktansa milyonlarca bacanın zehirlediği bir havada, sanayileşme azmiyle yaşamak her medeni insan topluluğunun başta gelen en büyük gayesi olmalıdır. Los Angeles belediyesinin şehrin havasını kirletiyor diye, nakil vasıtalarının şehir içindeki seferlerine engel olması ne kadar acayip olur değil mi ?

Nahoş kokulara elveda!..

ODO·RO·NO

GÜNÜN HER SAATİ CAZİBENİZİN KORUYUCUSUDUR

ODO-RO-NO koltuk altı terlemesine tamamen mani olur... zarif roplarınıza sinen nahoş ter kokusunu bertaraf eder... ODO-RO-NO kadın, erkek, ailenizin bütün fertleri için ideal ter ve koku gidericidir.

FAAL od - 1

ODO·RO·NO

günlük itiyatlarınızdan olmalıdır

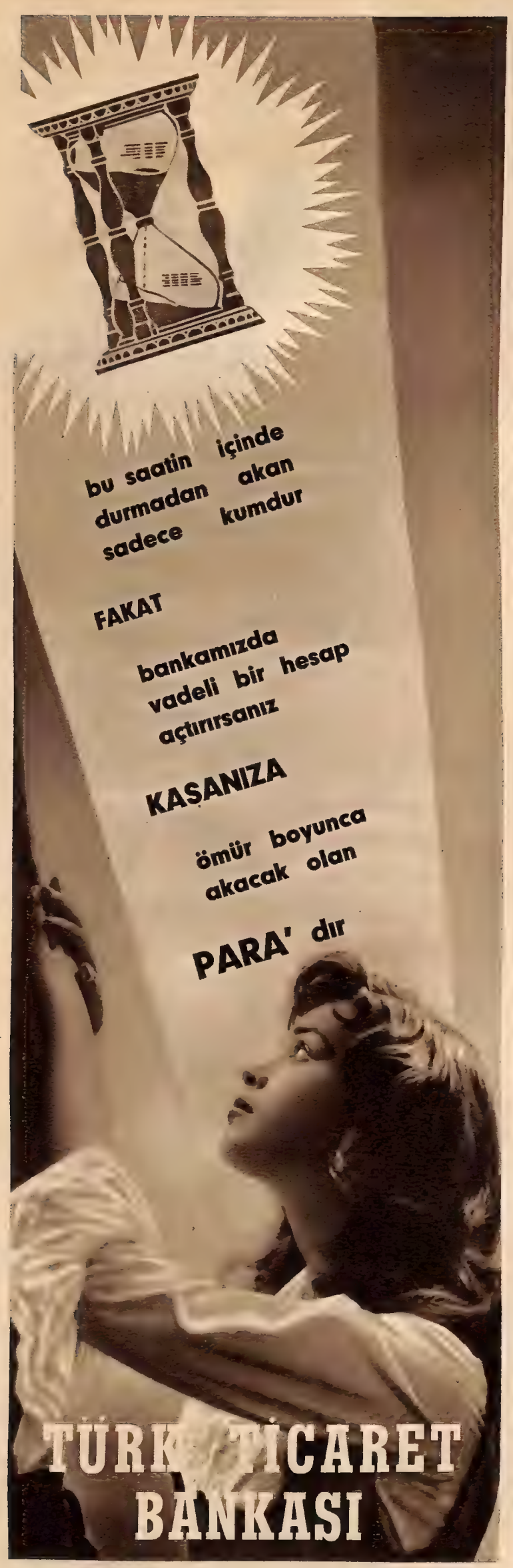

JENNIFER JONES — Hava alanında kendisinin resmini çekmiye hazırlanan fotoğrafçıyı görünce lüzumsuz bir korkuya kapılmış, âdeta bir paniğe uğramışcasına kaçmıya başlamıştı (üstte solda). «Goodmorning Miss Dove» (Ömür Boyunca) adlı filmin çevrilmesi esnasında da bir ara sinir buhranı geçirmişti (üstte sağda).

Niçin mesut

Bugün dünya üzerinde herşeye malik oldukları halde bir türlü mesut olmanın sırrını çözememiş nice genç ve güzel kadın var. Çoğunu sinema yıldızlarının teşkil ettiği bu hanımlar ruh doktorları için etüd mevzuu olmaktadırlar.

JENNIFER Jones, geçenlerde bir gün Roma'nın Ciampino hava alanına geldiği zaman, uçağının hareket etmesine pek az vakit vardı, meydanda yıldızı bir tek foto muhabiri bekliyordu.

Hava müthiş sıcaktı. Dahilî hoparlör, biraz sonra hareket edecek olan uçağın yolcularını mütemadiyen davet ediyor, Jennifer gümrük muayenesi için sabırsızlanıyordu.

Yıldızın resmini çekmekle vazifelendirilen foto muhabiri, Roma'nın en büyük gazetelerinden birine mensuptu. Fakat mesleğin acemisi olduğu her halinden belliydi. Üstelik mahcup bir görünüşü de vardı. Jennifer gümrük muayenesine gideceği sırada, fotoğrafçının makinesini hazırladığını görünce müthiş hiddetlenmiş, delikanlıya ters ters bakmıştı. Onun işine devam etmesi üzerine de, resmini çektirmemek için, geri geri kaçmış, başkalarını siper almıştı. Jennifer geriledikçe fotoğrafçı da adım adım peşinden kovalıyordu. Aralarında herkesin dikkatini ve merakını çeken bir koşmaca oyunu başlamıştı. Jennifer Jones gibi fotoğrafçılara alışık olması lâzım gelen şöhretli bir filim yıldızının sinirli ve ürkek davranışları, dünyada mevcut bütün ruh doktorlarının ilgisini uyandıracak kadar enteresandı.

Hava meydanında bulunanlar yıldızla gazetecinin koşmaca oyununu gülerek seyrediyorlardı... Jennifer birkaç dakika da sağa sola seğirttikten, şaşkın tavırlar takındıktan sonra, meydan binasının dışına çıkmış, unuttuğu birşeyler arıyor gibi, dışarıda bir müddet oyalanmıştı.

Foto muhabiri toy ve mahcup olmasına rağmen, inatçıydı. Yıldızın peşini bırakmıyordu. Jennifer Jones nihayet açık bir kapı bulmuş, Gümrük Polisi'ne ait bu kapıdan girip doğruca, piste, çıkış kapısına gelmişti...

Son kontrol esnasında memurlar Jennifer'in pasaportundaki çıkış mühürünü aradılar. Yoktu... Beraberinde taşıdığı çantanın üstünde gümrüğün «görüldü» işaretine baktılar, o da yoktu...

Bu vaziyette yıldız uçağa binemezdi... Tabiî geri döndürüldü. Gümrük muayenesi, pasaport kontrolü derken uçak hareket etmiş ve Jennifer Jones elindeki uçak bileti ile, hava meydanında kalmıştı...

Aynı şekilde bir hâdise de, kısa müddet önce cereyan etmiş bulunuyordu. Bu seferki hâdisenin kahramanı, gene Hollywood'un şöhretli yıldızlarından Katherine Hepburn'dü. Katherine Türkiye'ye gelmeden önce İtalya'nın Ischia isimli turistik adasında kısa süren bir tatil geçirmişti.

Katherine Hepburn de, tıpkı Jennifer Jones gibi etrafında foto muhabirlerini görünce önce resim çektirmek istememiş, hattâ kendisini plâjda yakalıyan bir muhabirin objektifinden kurtulabilmek için, eline geçirdiği bir havlunun altına kafasını saklayıp, çocuk gibi dakikalarca hareketsiz durmuştu.

Çocuk gibi tâbiri çok yerindedir, çünkü sinema dünyasının Jennifer Jones, Katherine Hepburn ve daha birçokları gibi meşhur yıldızları hakikaten çocuk gibi hareketler yapmaktadırlar... Bu meşhur kadınların hareket tarzları, ruh doktorlarını yakından ilgilendirmekte, tamamen ruhi bozuklukların sebebiyet verdiği bu hareketler, ruhiyatçılara etüd mevzuu olmaktadır. Beyaz perdenin meşhur kadınları, diğer kadınlara nazaran daha fevkalâde durumlar karşısında kalmakta çevirdikleri filimlerin tesirine girmekte, aşırı yorgunluktan sinirleri hırpalanmaktadır. Bu bakımdan daima sinirli, şımarık, yarı - deli halleri vardır... Servet içinde yüzen huzursuz kadınlar, ümitsiz güzeller diye isimlendirebileceğimiz Hollywood artistlerinin ne dertleri vardır?... Ne

için ümitsiz ve keyifsizdirler?...

Meselâ Jennifer Jones'u ele alalım : Bu şöhretli yıldızın sinema hayatı, ilk kocası Robert Walker'dan ayrıldığı 1945 yılına kadar gayet muvazeneli ve başarılıydı.

Ancak bir zaman sonra Robert Walker'ın intihar ettiğini duymak Jennifer'i çok sarsmıştı...

1949 yılına kadar kuvvetli bir şaşkınlık devresi geçiren güzel yıldız, prodüktör David Selnizck'le evlendiği zaman, herkes onun mesut olacağını ve en güzel filimlerini yaratacağını beklemekteydi. Halbuki Jennifer her geçen gün biraz daha durgunlaşmış, asabi buhranlara kapılmış, tahammül edilmez bir hal almıştı. İnziva hayatı yaşıyor, gazetecileri görmek istemiyordu. İki yol arasında kararsızdı : Kendi içine kapanıp dünyadan elini eteğini çekmek veya birşeyler yapmıya çalışıp hayatın hakkını vermek ! Senede bir filimden fazla çevirmiyor, asabi krizleri gittikçe çoğalıyordu...

Bugünkü Jennifer Jones, bir zamanların başarılı ve güzel Jennifer'i değildir... Çevirdiği filimlerle bütün dünyanın hayranlığını kazanan hem güzel hem sanatkâr Jennifer artık yoktur... Eski Jennifer Jones, şimdi ümitsiz bir güzeldir...

olamıyorlar?

Katherine Hepburn meselesine gelelim : Genç yaşında başladığı sinema hayatının en kıymetli ve şayanidikkat tiplerinden biri haline gelen, başlı başına bir şahsiyet sahibi olan Katherine Hepburn, filimleriyle bütün dünyada şöhret yaptığı halde, eskiden beri içine kapanıklığı ve durgunluğu ile tanınmıştır. Netekim geçenlerde İstanbul'a geldiği zaman, makiyajsız çehresi, erkek pantolonu, gelişigüzel yürüyüşü ile dikkati çekmiş, şimdiye kadar memleketimize gelen en garip şöhret unvanını almıştır.

Felsefe tahsili yapan, operatör bir baba ile muharrir bir annenin kızı olan Katherine Hepburn 1928 yılında Ludlow Smith isimli bir sanayici ile evlenmiş, bedbaht bir izdivacı mütaakıp altı yıl sonra ayrılmıştır. Bu acı tecrübe, Katherine'in his hayatına kuvvetli bir darbe indirmiştir...

Kocasından ayrıldıktan bu yana, Katherine'in bazı erkek arkadaşları olmamış değildir. Hattâ bunlardan biri ve yıldıza en çok yakınlık göstereni şöhretli karakter artisti Spencer Tracy'dir.

Birlikte muhtelif filimlerde oynadığı Spencer Tracy, Katherine'in his hayatında yer almış, zaman aralarında kuvvetli bir sempati yaratmıştır. Fakat Spencer'in evli olması, sağır ve dilsiz bir kız evlât sahibi bulunması yüzünden Katherine onun eşinden ayrılmasını hiçbir zaman istiyememiş, aşkını kalbine gömmüştür.

Katherine Hepburn'ün hayatını yakından bilenler, yıldızın zaman zaman kliniklere yattığını, mahiyeti meçhul tedaviler ve ameliyatlar geçirdiğini farketmişlerdir... Kızının tedavi ve tıbbi müdahalelerinde bizzat bulunan operatör babasının ağzından lâf almak mümkün değildir. Fakat bu meçhul ve sürekli tedavilerin Katherine Hepburn'ü «ümitsiz güzeller» arasına dahil ettiği bir hakikattir.

Sinema dünyasında Jennifer Jones ve Katherine Hepburn gibi, ruhiyatçıların dikkatini çeken başka şöhretler de vardır. Meselâ «ümitsiz güzeller» arasında Hedy Lamarr'ı unutmamak gerekir. Bir zamanların bu unutulmaz yıldızı, şöhretin şahikasında olduğu vakit bile asık çehreli ve üzgün görülmüş, uzun seyahatlerinde ruh doktorunu yanından ayıramamıştır.

Ava Gardner kötü biten izdivaçlariyle meşhurdur. Mickey Rooney, Artie Show ve Frank Sinatra ile evlenmiş, üçü ile de mesut olamamıştır... O da ümitsiz güzeller arasındadır, zira bugün bile hakiki saadeti bulamamakta, âdeta şaşkın ve kararsız bir halde Avrupa şehirlerinde dolaşmaktadır. Ava Gardner'in bütün güzelliğine rağmen mesut olamaması ancak bir şekilde izah ediliyor... İşte en samimi dostlarının ifadesi : «Ava nişanlanır, evlenir. Sonra birdenbire müthiş bir isteri krizi geçirir... Buna kimse mâni olamaz, bu hal âdeta bir hastalık haline gelmiştir onda...»

Ümitsiz güzellerden bahsederken Judy Garland'ı da unutmamak lâzımdır... Başından geçen üç boşanma hâdisesi ve kuvvetli bir sinir buhranı, vaktiyle çok meşhur olan, hattâ son yıllara kadar sanat mükâfatlarını hakkeden bu Hollywood yıldızını girdaba sürüklemiş, hattâ bir zamanlar intihara bile teşebbüs ettirmiştir.

Judy Garland'ın bu hale gelmesinin en büyük sebeplerden biri, muhakkak ki prodüktörlerdir... Bünyesinin normal seyir takibetmesiyle şişmanlıyan yıldız, prodüktörlerin arzusuna uyup mütemadiyen zayıflamaya çalıştığı için sinirleri de zayıflamış, şişman haliyle seyircinin hoşuna gitmiyeceği vehmine kapılmış, intihara teşebbüsünden evvel, bütün vaktini dine ve çocuğuna hasretmiştir. Judy Garland'ın zaman zaman beyazperdeye avdeti ve mükemmel rol yapabilmesi, sadece içinde taşıdığı büyük sanat heyecanının tesiriyledir. Judy Garland gibi, geçirdiği asabi krizler neticesi intihara teşebbüs eden diğer bir sinema yıldızı daha vardır. Susan Hayward'tır.

Sinema meraklıları kızıl saçlı bu güzel kadının filimlerini hatırlıyacaklardır. Susan bilhassa alkolik kadın rollerinde büyük başarı göstermiş, ümitsizliği ve ıstırabı beyazperdede mükemmel bir şekilde canlandırmıştır.

Tuhaf bir tesadüf eseri yıldız, hususi hayatında da ümitsizdi ve âdeta alkolikleşmişti... Ümitsizliği onu intihara kadar sürüklemişti, çünkü mesut değildi, kocası Jess Barker'in kendisini mütemadiyen dövmesinden şikâyetçiydi...

Bir kadının, dayak atan bir erkekle daha fazla bir arada kalmasına imkân yoktu. Netekim Susan Hayward da Jess Barker'dan ayrılmış fakat bütün bunlara rağmen sinir buhranlarından kurtulamamıştı...

Ayrıldıktan sonra güzel yıldız, Hollywood'un yakışıklı aktörlerinden Jeff Chandler'e âşık olmuş, fakat bu aşk Susan'a saadet getirmemiştir...

Bugün sinema dünyasında isminden hemen hiç bahsedilmiyen Susan Hayward'ın biraz sükûna kavuştuğu, fakat sinema hayatının artık tamamen bittiği söylenmektedir...

JUDY GARLAND — Bir zamanların meşhur sinema yıldızı Judy Garland, mesut olmanın yolunu bir türlü keşfedememiş ve şişmanlaması yüzünden intihara bile teşebbüs etmişti. Halbuki yıldız, ilk muvaffakiyet senelerinde hayli şirindi ve hayata ümitle bakıyordu. Yukarıdaki fotoğraf Judy'yi henüz hayata ümitle baktığı yıllarda evinin bahçesindeki yüzme havuzu kenarında dinlenirken götermektedir.

SUSAN HAYWARD — Kızıl saçlı yıldız ilk zamanlar normal yaşarken sonradan San Fernando Valley'deki evinde «Yukarıda görülen odada» uyku hapı içerek intahara teşebbüs etmişti. Şimdi bu güzel yıldız için «artık sinema hayatı tamamen bitmiştir» diyorlar.

AVA GARDNER — Kötü izdivaçlariyle meşhur olan Ava, bugüne kadar bir türlü mesut olmanın sırrını çözememiştir. Bu yüzden durmadan seyahat edip, şaşkın ve kederli halini unutmaya çalışmaktadır. Böylece daha huzurlu ve sakin bir hayat buluyormuş.

REKLAM MORAN

İpek gibi... yumuşak...

BLENDAX'ın yumuşatıcı bir şampuan olması yegâne hassası değildir. BLENDAX'ın kimyevi karışımı saçların sıhhatle büyümelerinde biolojik şartları sağlar. BLENDAX saçları hem temizler hem de korur. Bol köpük hâsil ederek saçlara tabii bir parlaklık verir. BLENDAX'taki lâtif parföm gayet diskre bir surette saçlarda uzun müddet kalır.

BLENDAX

Besler...
Yumuşatır...
Parlatır...
Serinletir...

SUSİ WONG

YAZAN: RICHARD MASON — ÇEVİREN: SADUN ALTUNA

—6—

SUSİ henüz gitmişti ki, Ben, çıkageldi. Bana olan bitenleri en ince noktasına kadar anlattı. İki gün önce karısı ile aralarında çıkan bir münakaşada bütün hakikati olduğu gibi ortaya dökümüştü. Uzun zamandan beri Susi ile buluştuklarını, birlikte mesut günler geçirdiklerini, aralarından su sızmadığını, hepsini açık saçık bir lisanla damdan düşercesine sıralamış, bunun üzerine Elizabeth de kapıyı çektiği gibi evini bir anda terketmişti. Ben, gece yarısına kadar karısının dönüşünü beklemiş, gelmeyince de arabasına binerek kapı kapı bütün tanıdıkları dolaşarak onu aramıştı. Bu arada, karısının bir gün, araları bozulduğu takdirde, şehir civarındaki bir kayalıktan denize atlamak suretiyle intihar ederim, dediği aklına gelmiş. Bunun üzerine adamı bir korkudur almış, soluğu doğruca adı geçen kayalıkta almıştı. Lâkin gecenin sakinliği içinde sahile çarpan dalgalardan başka bir şey göremeden, tekrar evinin yolunu tutmuştu. Kapıdan girdiği zaman saat sabahın dokuzunu vuruyordu. İçerde kendisini Elizabeth hiçbir şey olmamış gibi neşe içinde karşıladı. Geceyi bir ahbaplarının evinde geçirmiş, Ben'in zili çalması üzerine kendisini yok dedirtmişti.

Elizabeth, sanki bambaşka bir kadın olarak karşısına çıkıyordu. Son derece güler yüzlü ve nazikti. Fazla konuşmağa lüzum hissetmeden Ben'e bir zarf uzatarak :

— Ültimatomum bu, lütfen oku... dedi.

Ben, zarfı yırtarak içindekileri okumağa koyuldu. Yazı şöyle başlıyordu : «Aşağıda ileri sürdüğüm şartları kabul ettiğin takdirde seninle yaşamağa devam edebilirim.»

Şartların başlıcaları, Kit-Kat kulübüne bundan böyle gitmemek ve Susi ile her türlü münasebeti derhal kesmekti. Buna mukabil, kotra partilerine izin veriliyordu.

— Ne mükemmel insan değil mi ? dedi. Bu derece mantık sahibi bir kadını fenerle arasan bulamazsın dostum...

Cevap vermedim, ama için için, Elizabeth pek hafif şartlar koşmuş diye düşündüm. Onun yerinde ben olsaydım, bu ahlâk düşkününe yapacağımı bilirdim.

Söz Susi'den açılınca kan beynime fırladı. Zavallı kızı kıymetten büsbütün düşürmek için söylenmedik lâf bırakmadı :

— İyi kız, güzel kız ama, devamlı olarak çekilmez. Ne mevzu açarsan aç, ister politika olsun, ister spor, ister gazetede çıkan bir haber... Gözlerini mânasız bir tarzda üzerime dikerek bön bön bakardı. Hiçbir şeyden, ama hiçbir şeyden haberi yok dostum. Bakın geçen gün ne oldu. Winston Churchill'den söz açıldı. İnanılmıyacak şey, fakat bu adamı tanımıyor azizim. Pek cahil şey...

— İyi ama dostum, buna mukabil Mao Tse-tung, Sun Yat-sen ve Ching Ming hakkında belkide sizden fazla malûmatı vardır.

— İlk ikisini tanırım. Üçüncü herifi ise hiç işitmedim...

— O zaten bir herif değil, Çinlilerin atalarının ruhlarına ithaf ettikleri bir bayramın adıdır...

Bunun üzerine hayli bozuldu, ayağa kalktı, giderken elime yüz dolâr tutuşturarak, bunu son defa olarak Susi'ye vermemi rica etti. Veda etmeden evvel de şunları söyledi :

— Size şu anda bir açıklamada bulunmama müsaade edin Robert. Bu kız beni zerre kadar sevmedi. Her fırsatta durmadan sizden bahsediyordu. Bu Çinli dilber size deli gibi âşık dostum, buna inanın...

■

— Size söylemedim mi, bu adamın son derece kötü kalbli olduğunu. Buna kanacak kızlara acırım doğrusu. Bana ne yalanlar attı, günlerce evlenmek istediğinden, beni Londra'ya götüreceğinden bahsetti, şimdi de kapı dışarı etti.

Ben'in çıkmasından iki dakika sonra Susi yıldırım hızı ile odama girmiş ve derdini dökmeğe başlamıştı. Hiddetten köpürüyor, bağırıp çağırıyordu. Bu arada üzerinde taze boyaların bulunduğu paletime eli değdi, farkında olmadan elini yüzüne sürdü. Rengârenk yağlı boyalarla kaplı yüzü hem gülünç, hem de hazin bir manzara arzediyordu. Terebantine batırılmış bir bezi önüne atarak :

— Sinirlenme Susi... dedim. Evvelâ yüzünü gözünü sil, bak soytarılara benzemişsin. Hem bu adam çıkarken sana verilmek üzere yüz dolâr bıraktı. Bununla gidip baş başa güzel bir akşam yemeği yiyelim.

— Bu heriften on para kabul edemem. Şeytan görsün suratını.

— Bu kadar hassas olma yavrum. Bir yere gidersek biraz açılırsın...

Israrım üzerine teklifi kabul etti. Üç çeyrek sonra araba vapuru iskelesinde buluşacaktık.

Kararlaştırılan saatte cılız bir Çinli'nin çektiği bir Rikşav içinde zengin bir Çinli tacirin kızı kadar haşmetli bir eda ile geldi. Üzerinde kırmızı bir ceket ve uzun, atlastan, şahane bir entari vardı. Elinden tutarak arabadan indirdim.

— Şu anda çok mesudum Robert, dedi. Ben'le aramızda her şeyin bittiğine o kadar seviniyorum ki...

Az sonra lüks bir gece kulübünde bulunuyorduk. Kapıda bizi beyaz smokingli bir garson yerlere kadar eğilerek karşıladı. Filipinli çalgıcılardan müteşekkil orkestranın civarındaki bir masaya oturduk. Susi'nin her halinden zarafet akıyordu. Onu bu derece cazip görmemiştim. Yemek listesini uzatarak bir şeyler seçmesini söyledim. Tuhaf tuhaf bakınca, okuma - yazma bilmediğini hatırladım. Gülünce alınan bir tarzda :

— Benimle dolaşmaktan herhalde utanıyorsun, değil mi Robert ?... diye sordu.

— Utanmak ne kelime Susi. Bilâkis seninle iftihar ediyorum...

Hakikaten bu kızla birlikte olmak bana gurur veriyordu. O gece büyüleyici bir güzelliği vardı üzerinde.

— Peking usulü ördek yiyelim... dedi. Cidden pek hoşuna gidecek.

— Kabul, bir de Çin şarabı getirtiriz.

— Sıcak mı ?

— Evet, sıcak şarap...

Yemek yerken gözlerimi Susi'den ayıramadım. Bana ne olmuştu böyle. Parlak atlastan elbisesinin üzerine dökülen kuzguni siyah saçları, güzel, zarif yüzünün ortasındaki badem gözleri bana bu ana kadar bu derece tesir etmemişti. Civar masalardan da bütün bakışlar bizim tarafa yönelmişti, ama Susi oralı değildi.

Yemek bitince, dansa kalktık. Bu, Susi ile ilk dansımdı. Şimdiye kadar boynu bükük bir zavallı halinde, türlü kılıkta adamlarla yaptığı danslara seyirci kalmıştım. Berbat dansettiğim halde Susi mesleğinin verdiği ustalıkla beni idare ediyor, ayıplarımı örtüyordu.

O gece hemen hiç bir dansı kaçırmadık, orkestra başlar başlamaz biz de ayağa kalkıyorduk. Susi'nin vücudunun sıcaklığını ilk defa hissediyordum. Çoktan beri özlediğim şeydi bu.

Bir ara orkestra susmuş, masamıza dönüyorduk ki, ceketimin kolundan biri çekti. Dönüp baktım. Banka'da çalışan Hamilton isimli arkadaşımdı. Susi bunu farketmediği için gidip yerine oturdu. Hamilton, kızı işaretle sordu :

— Nereden buldun bunu. Herhalde zengin bir Taipan'ın kızı olmalı, enfes şey doğrusu...

Yalan söylemek âdetim değildi. Cevap verdim :

— Nam Kok'ta çalışan bir dansöz.

Bu cevap karşısında adamın gözleri hayretten faltaşı gibi açılmıştı. Oradan ayrılıp yerime oturduğum zaman Susi hemen sordu :

— Benden bahsettiniz değil mi ?

— Senin kim olduğunu sordu, ben de çekinmeden Nam Kok'ta çalıştığını söyledim.

— Hakkımda kimbilir ne düşünecek ?...

— Ne düşünürse düşünsün, benim için sen en kıymetli varlıksın.

Ellerini avuçlarımın içine alarak :

— Sevgilim... diye mırıldandım.

Susi, nemli gözlerle :

— Çok iyi insansın Robert... dedi. Ben denilen adam, benimle her yerde utanırdı. Bir gün bir lokantada otururken, arkadaşlarının görebileceğini ileri sürerek beni düpedüz kovdu. Her yerde saklambaç oynar gibi dolaşıyorduk. Üstelik de kaba ve cahildi.

Birkaç saat önce Ben'in söyledikleri hatırıma geldi ve güldüm. Farkına vardı. Sebebini soracak oldu :

— Hiç... dedim. Adamın söylediği birşey hatırıma geldi de... Hiç sen Winston Churchill ismini işittin mi?

— Bir daha tekrar edin...

— Winston Churchill...

— Nerede bu yer? Amerika'da mı?

— Şakayı bırak kızım. Bu bir şehir ismi değil, şahıs ismidir...

— Böyle bir ismi ilk defa işitiyorum.

O anda, İngilizce isimlerin Çince telâffuzlarının tanınmıyacak derecede değiştiğini hatırladım. «Winston Churchill» adını türlü şekilde tekrarladım. Birden kızın gözlerine bir parıltı geldi :

— Yoksa söylemek istediğiniz...

Ardından aşağı yukarı Wun-song Dşur-Dişi'ye benzer acayip heceler söyledi.

— Hani şu ağzından kalın purolar düşürmiyen şişman adam değil mi ?...

Güldüm. Ben, kızın boşu boşuna günahına girmişti.

Gecenin hayli ilerlediği bir saatte hesabı görerek çıktık. Az sonra garaja giden son otobüsün ikinci katında oturuyorduk. Gecenin serinliğinde Susi iyiden iyiye bana yaklaştı. Bu kıza karşı müthiş bir arzu duymağa başladım. Araba vapuru iskelesine gelince :

— İnelim Susi... dedim. Yoksa otobüs deposunu boylarız...

İnerken, odama gelmesini rica ettim.

— Yani geceyi sizinle geçirmemi mi istiyorsunuz ?

— Evet Susi. Bütün akşam bunu arzu ettim. Dilim bir türlü varmadı söylemeğe. Fakat şu anda seni kendime o kadar yakın hissediyorum ki. Gel Susi, rica ederim gel ...

— Gelmek isterim, ama...

Beni kırmak istemediği belliydi, ancak içini kemiren bir kurt vardı. Bunu öğrenmek istedim.

— Niye çekiniyorsun ? Ben yüzünden mi ?

— Ben mi ? Ne münasebet. Bambaşka birşey, söylemeğe dilim varmıyor...

— Yalvarırım Susi...

— Peki öyle ise... Diyelim ki, bir İngiliz kızı ile tanıştınız, ama namuslu bir İngiliz kızı ile... Onunla gezdiniz. İlk gece odanıza gelir mi, gelmez mi ? Bunu bana söyleyin...

— Bilmem, zannetmem, herhalde ilk gece gelmez.

Başını önüne eğerek, hafif sesle mırıldandı :

— Fikrimi belki gülünç bulacaksınız, ama ben de bir İngiliz kızı gibi olmak istiyorum. Onun için bu günlük hayır dememe müsaade edin.

Elimi sıktı. Yanağımdan hafifçe öptükten sonra :

— Teklifinizi kabul edemediğim için özür dilerim... dedi. Hârika bir akşam geçirdik. Çok teşekkür ederim.

— Ciddî mi söylüyorsun Susi...

— Evet Robert, tamamen ciddî...

—Peki her zamanki gibi resimlerime, bakmak da istemez misin, yemin ederim ki...

— Hayır...

— Anlaşıldı, hiç olmazsa seni evine kadar götüreyim öyleyse...

— Kabul, ama sadece kapıya kadar...

Ama, ertesi gece bana geldi...

Birlikte sinemaya gitmiştik. Hennessy Caddesi'nin iki yanını kaplıyan hıncahınç kahvehanelerin, ışık içinde pırıl pırıl yanan şahane mağazaların arasından Lincoln Sokağı'na saptık. Burada manzara bambaşka idi. Boylu boyunca küçük barakalar uzanıyor, aralarından sokağa karpit lâmbalarının ışığı sızıyordu. Yere serilmiş tahtaların üzerine maymunlar gibi çökmüş bir sürü adam, ağızlarını şapırdatarak çorbalarını içiyorlardı. Sokağın rıhtıma çıkan loş bir yerinde Susi aniden durdu.

Bir sokak fenerinin donuk ışığı altında, fildişi yüzü birden parladı, çekik gözleri çakmak çakmak oldu. Bütün halinde, el sürülmemiş bir bakirenin saflığı okunuyordu.

Titriyen bir sesle :

— Robert... dedi. Bütün gün sizi düşündüm. Siz sanki tanıdığım ilk erkeksiniz. Keşke hakikat olsaydı bu. Hattâ şu anda korkudan titriyorum bile...

— Ben de korkuyorum Susi...

Az sonra Nam Kok yazısı mavi neon lâmbaları halinde önüme dikiliverince neden korktuğumu anladım. Şu anda karşımıza bu kızın geçmişini hatırlatacak sarhoş bir gemici, yahut barın yılışık kızlarından birini çıkarmaması için Allaha dua ettim. Hiç olmazsa bir an için olsun, kendimi aldatmak istiyordum.

Bu düşünce ile kapıyı açtım. İşte korktuğum başıma gelmişti. Her zaman tenha olan otelin girişi, ana-baba günü idi. Sarhoş bir gemicinin etrafını saran bir sürü kız birbirlerine girmişlerdi. Herhalde parasını vermeden sıvışmak istiyen adama haddini bildirmek niyetindeydiler. Aralarından sıyrılan Lulu, gemiciye doğru seyirterek var gücüyle bir tokat attı. Beriki oralı bile olmadı, hattâ pis pis sırıttı. İşte o anda Susi'yi farketti. Yılışık bir tarzda kızın üstüne çullanmak isterken araya girerek mâni oldum, kan beynime çıkmıştı, herifi o anda tepeliyecektim. Bereket versin sürükleyip götürdüler.

Odama çıkıp da kapıyı kapayınca derin bir nefes aldım. Tuhaf, bu kız buraya ilk defa geliyordu sanki... Garip nazarlarla etrafı tetkike koyuldu. Çekingen ve mahçuptu. Önümde durup da gözlerimin içine bakınca, biraz önceki iğrenç sahnenin durumu değiştirmediğini memnunlukla bu gözlerden anladım...

Zili çalarak oda uşağına çay getirttim. Sonra balkona çıkarak parmaklıklara dayandık. Liman, her geceden daha şahane idi. Karşı kıyıda muazzam Peninsula Oteli'nin ışıkları pırıl pırıl yanıyor, limanın karanlığında renkli ampullerle süslenmiş bir harb gemisi ışıl ışıl duruyordu. Bu donanma, sanki aşkımızı kutlamak için tertibedilmişti.

Birşeyler söylemek istediğim halde, kelimeler boğazımda düğümleniyordu. İçeri girdim, şuursuzca resimlerimi karıştırdım, eşyaları bir taraftan alıp, başka tarafa koydum, çekmeceleri açtım, gene kapadım. Susi, balkon parmaklığına dayanmış hareketsiz duruyordu. Birden gecenin sessizliği içinde hıçkıra hıçkıra ağlamağa başladı. Yanına giderek elimi omuzlarına koydum. Ağzımın içi kurumuştu, kelimeleri güçlükle söküyordum.

— Ağlama Susi... dedim. Her şey düzelecek...

Başını göğsüme dayıyarak bir müddet daha ağlamağa devam etti, sonra elinden tutarak içeri çektim. Oda karanlıktı. El yordamiyle gece masamdan çıkardığım mendille göz yaşlarını kuruturken :

— Sana bir itirafta bulunayım sevgilim... dedim. Şimdiye kadar hiç bir kızla aramda birşey olmadı. Senin de tanıdığın ilk erkek benim. Geçmişi artık gömelim. İkimiz için hayat şu anda başlıyor...

■

Uyandığım zaman güneş çoktan doğmuştu. Susi daha mışıl mışıl uyuyor, yüzü bir çocuğunkini andırıyordu. Cildi porselen kadar narindi, bir Japon yelpazesi gibi açılan şahane kirpikleri sanki tek tek sayılabiliyordu.

Komodinin üstünde duran bir romanı okumağa koyuldum, ama kelimelerin bir teki dahi kafama girmedi. Çok mesuttum.

Bir saat sonra Susi kımıldandı, fakat tekrar daldı.

Yataktan çıktım. Zile iki defa bastım. Bu «çay getir» demekti. Oda uşağının Susi'yi görünce takınacağı tavrı merak ettim. Netekim kapı açılıp da elinde çaydanlıkla içeri girince bir çizgi halindeki minik gözleri tepsisinin üstündeki çay bardaklarına döndü, ama Çin'in ananevi terbiye kaidelerini hatırlamış olacak ki derhal başını önüne eğerek hiç birşey farketmemiş gibi bir hal aldı. Eski çaydanlıkla yenisini değiştirirken sordum :

— Hayret ettin herhalde Ton !...

Yüzüme kaçamak bir nazar atarak sırıttı :

— Evet efendim, ama çok memnun oldum...

Saat on birde tekrar gelerek çamaşırlarımı getirdi. Bu defa, Rodney'in kendisine, Susi'nin daha odamda olup olmadığını sorduğunu, fakat kesin cevap vermediğini bildirdi. Hay Allah, bu herifi de tamamen unutmuştum.

— Peki, burada olduğunu kimden öğrenmiş ?

— Kimden öğrendiğini aciz kulunuz bilmez efendim...

Geri geri giderek odadan çıktı.

Rodney denilen uğursuz mahlûk anlaşılan hususi hayatıma burnunu sokmaktan vazgeçmemişti.

Bu konuşma esnasında Susi balkonda otururak etrafı seyrediyordu. Neş'e içinde uçuyordu âdeta. Biraz sonra, çocuğuna bakmak üzere evine gideceğini söyledi. Birlikte gelmek istedim, kabul etti.

Koridorun sonundaki asansöre doğru yürürken Rodney'in oda kapısını ardına kadar açık bulduk. Etraf güneşli olmakla beraber, bu oda karanlıktı. Bu durum beni nedense ürküttü. İçinde habis ruhların yaşadığı uğursuz bir mağaraya benziyordu burası...

Susi'nin evi, bir kırtasiye dükkânı ile bir cenaze levazımatı mağazası arasında bulunuyordu. Kırtasiyecinin tozlu vitrininde renkli kâğıtlardan kesilmiş bir sürü minik evler, arabalar, mavnalar, daha bir sürü acayip eşya vardı. Bunlar, çocuklara göre oyuncaklar değil, Çin âdetlerine göre, ölülerin mezarlarına konan şeylerdi. Susi'nin odası bu dükkânın tam üstüne isabet ediyordu. Dimdik bir merdiveni tırmandık. Ev berbat durumdaydı. Açık duran kapılardan cılız çocukların feryatları yükseliyordu.

(Devamı gelecek sayıda)

GRAFİKA

Sizin için çalışıyorlar!

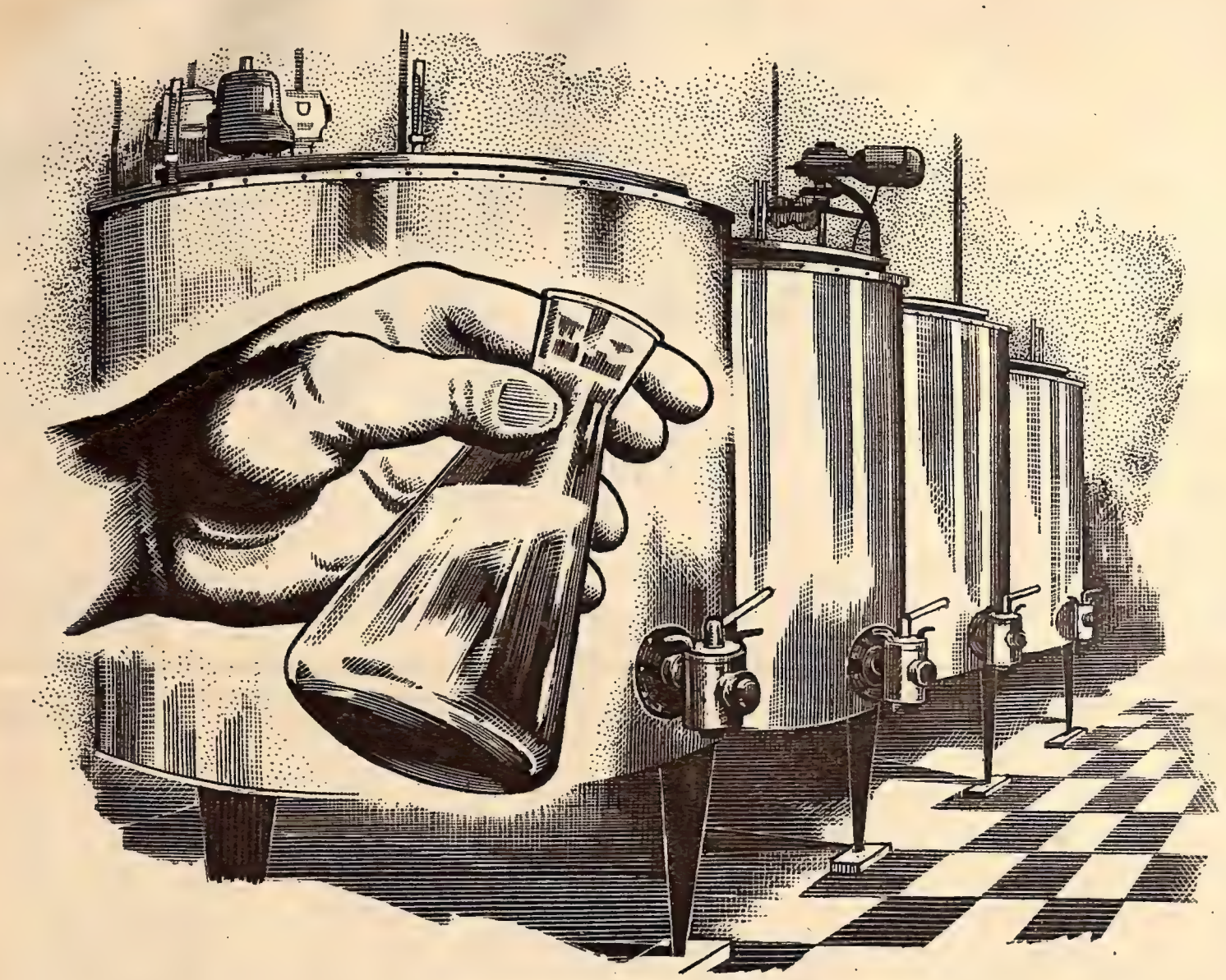

Birinci nevi bir margarinin imalâtında süt mühim bir rol oynar. Margarinin hem lezzet ve kokusunu güzelleştirir hem de besleyici kıymetini arttırır. İşte bu sebeple, sütü çok ihtimamla muamele etmekteyiz.

Yukarıdaki resimde birkaç adet pastörize kazanı görüyorsunuz. Sütü daha sıhhî bir hale sokan bu ameliyede, süt bu kazanlarda pastörize edilir. Bundan sonra pastörize süt daha başka ameliyelere de tabi tutulur ve SANA margarininin imalinde kullanılmak üzere lüzumlu hassaları elde eder. Pek tabii, bütün bu ameliyeler mütehassıslarımızın devamlı kontrolu altında yapılır.

Gayemiz, yüksek evsaflı yiyecek maddeleri imâl etmek ve bunları çok makûl fiyatlarla satmaktır. Türk-Hollanda sermayesinden meydana gelmiş olan Unilever-İş Türk Ltd. Şti., tecrübe ve kaynaklarını işte bu şekilde halkın hizmetine arzetmektedir. Yalnız Türkiye'de değil, dünyanın 57 muhtelif memleketinde Unilever bu şekilde çalışmaktadır.

Unilever - İş Türk UNIT *Sizin için çalışıyor*

V 68

OKUYUCU MEKTUPLARI

Zonguldaktan Akın Tözün yazıyor :
«85. sayınızda Maden kömürünü bulanın Uzun Hasan olduğunu yazıyorsunuz. Bu yanlışlığın düzeltilmesini rica ederim.»

Türkiyede maden kömürünü bulanın Uzun Mehmet olduğu malûmdur. Birkaç okuyucumuz bu hususta bizi ikaz ettiler. Yanlışlığı ayrıca tavzih ettik. Teşekkür ederiz.

■

Elâzığdan Mehmet Yahyagil yazıyor :
«Ağrı dağı hangi tarihte indifa etmiştir ve şimdi kraterinde su var mı dır ?»

Ağrı dağı tarih çağlarında volkanik canlılık göstermemiştir. Fakat sık sık depremler olmuştur. Doruğuna doğru kükürt çıkartan delikler ve kükürt gazına raslanır. 3900-4000 metreden yukarısı daima karla kaplı olduğu için Kraterinde su bulunması tabiîdir. Doğuda sık sık depremler olduğu görülmüştür. 1840 depreminde yuvarlanan kayalar ve moloziar, akan çamurlar keşişleriyle birlikte Yakup manastırını ve Ahuri köyünü yok etmiş, 1600 kadar insan diri diri gömülmüş, parçalanmış tır.

■

İstanbuldan Ertuğrul Alpan yazıyor:
«1 — Bir pulun bir tırtılı kopsa pulun ve serinin kıymeti sıfıra iner mi ? 2 — Pul tırtıllarının aynı boyda olmaması kıymetini düşürür mü ? 3 — Erörlü bir pulum var, kime göstereyim ?»

1 — Bazı pullar fazla örselenmiş, hırpalanmış oldukları halde mevcutları yer yüzünde pek az olduğu için on binlerce lira değerinde sayılmaktadırlar. Tırtılların eksikliği pulu sakat eder, seride de sakat bir pul var sayılır. 2 — Pul tırtılları hep bir boyda olmalıdır ama, bunlar normal koparılışta az çok pürüzlenirler. Bu sakatlık sayılmaz. Erörlü pulunuzu İstanbuldaki büyük pul satıcılarına gösteriniz. Merakınız zail olur...

Eskişehirden Naci Erdem yazıyor :
«1 — Kız arkadaşlarla mektuplaşmak istiyorum. Adresimi neşrediniz. 2 — Eyfel kulesinin boyu kaç metredir ? 3 — Taksim âbidesi hangi tarihte yapıldı ?»

1 — Neşredilen adreslere iyi niyet sahibi olmıyanların da mektup yazarak izaç ettikleri görüldüğü için bu çeşit tanışmalara taraftar değiliz. Ancak pul mübadelesi için adres neşrediyoruz. 2 — Eyfel Kulesi 1889 da milletlerarası bir sergi için mühendis G. Eiffel tarafından yapılmıştır ve yüksekliği 300 metredir. 3 — Taksim Cumhuriyet Âbidesi 5 ağustos 1928 de merasimle açıldı.

■

Konyadan B. Yalçın Akay yazıyor :
«Kendimi ilme verdim. İnsanın hiç bir tepki makinesi takmadan uçabilmesinin mümkün olacağını, biraz sonra dünyanın yaşının kesin olarak bulunabileceğini, keşfettim. Yalnız bunlara ait formülleri hazırlamak için size sorduklarıma cevap vermenizi bekliyorum.»

Sorularınız çok çeşitli ve çok fazladır. Aradığınız bu malûmat okul kitaplarında vardır. Oraya müracaatınızı rica eder. Size başarılar dileriz.

Pul mübadelesi için adres verenler :
Ahmet Top : Sahrayıcedit, Taşlıyol No. 22 Erenköy/İstanbul
Hasan Gitmen : Sebze ve mevye Hali No. 11 Antalya.
Öztürk Alpan : Hocaalizade Mah. No. 45 Setbaşı, Bursa.

■

Elâzığ'dan M. Yahyagil yazıyor :
«İtalyadaki Piza kulesinin yüksekliği kaç metredir ? Ne maksatla yapılmıştır, şimdi içinde oturan var mı ?»

Piza kulesi 1173 ten 1233 e kadar 60 senede Katedralin çankulesi olarak yapılmıştır. 55 metre yüksekliktedir. İçinde oturulmaktadır.

■

Antalyadan Muzaffer Cellek yazıyor:
«84. sayınızda Konyadan bir okuyucunuz (Konyalılar Makaryosun pullarını görmüşler, buna kızarak bana milli pul resimleri yaptırdılar, bunları basar mısınız ?) diyor. Bunun tavzihini rica ederim.»

Konyalı okuyucumuzun mektubu vazıhtır. Konyalılar Makaryosun pullarına mukabil pul yaptırmak istemişler. Biz mektupları, çok yer tuttuğu için, aynen neşredemiyor imkânsızlık karşısında özetini alıyoruz...

Manyastan İbrahim Börekçi yazıyor:
«1 — Sesim biraz pürüzlü. Musikiyi ve şarkı söylemesini çok seviyorum. Bunu nasıl gidereyim ? 2 — Alafranga saatle akşam vakti daima değiştiği halde alaturka saatle daima 12 de akşam oluyor. Sebebi ne ?»

1 — Sigara ve ispirtolu içkiler içmeyiniz. Her gün bir yumurta sarısı yutunuz. Sesinizde fazla bir bozukluk varsa bir boğaz hekimine muayene olunuz 2 — Saatler her memlekete göre değiştiği için arada saat farkı vardır. Alafranga saat sabittir. O memlekette kabul edildiği gibi devam eder. Fakat güneş batarken, doğarken, zevaldeyken namaz kılmak caiz olmadığından alaturka saat, günün uzamasına ve kısalmasına göre ayarlanır. Akşam vakti Alaturkada tam on iki addedilir. Sabah, öğle, ikindi ve yatsı vakti de buna göre ayarlanır.

■

Şiir gönderen okuyucularımıza :
Hayat mecmuasında basılması için şiir gönderen okuyucularımızın arzularını yerine getiremediğimiz için üzülüyoruz. Evvelce ve müteaddit defa yazdığımız gibi, bir resim ve aktüalite mecmuası olan Hayat'ın müfredat programında şiir için ayrılmış yerimiz bulunmamaktadır. Bu okuyucularımızın zahmetlerine teşekkür ederiz...

ÜÇ ASKER — Yukarıdaki fotoğrafta görülen Ayvalık'tan Tgm. Fevzi Çiftçi, İzmir'den Çvş. Ali Tan ve İstanbul'dan Çvş. Yurdakul Elbeyli, «HAYAT» vasıtasiyle Kore'den sevgilerini yollamaktadırlar.

KORE'DEN TEBRİK — Halen Kore'de bulunan mert askerlerimizden Ütgm. Cavit Özer, Yzb. Fazlı Özcan, Tgm. Garabet Kuyumcu (oturanlar), Üsçvş. Asaf Gündüz, Bşçvş. Ahmet Erbay (ayaktakiler) geç de olsa «HAYAT» mecmuasının ikinci yıldönümünü kutlamaktadırlar...

Yıldızınız diyor ki...

(18 TEMMUZDAN 24 TEMMUZA KADAR :) Önünüzdeki hafta muhitinizde cereyan edecek hâdiseleri merak ederseniz, her hafta doğduğunuz burcu bularak siz de kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NİSAN

Yakınlarınızdan birinin yardımı sayesinde daha iyi günlere gireceksiniz. Zamanınızı boşuna harcamamaya çalışınız. Bugünlerde yeni teşebbüsler sizi bekliyor. Sıhhi durumunuzda bir değişiklik yok...

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 20 MAYIS

Cazip tekliflerle karşılaşırsanız bunları önce kafanızda evirip çevirmenin ve üzerinde bir parça düşünmenin lüzumunu unutmayınız. İş hayatınız hareketlenmek üzere. Mali vaziyetiniz yakında düzenlenecek.

İKİZLER BURCU
21 MAYIS - 21 HAZİRAN

Samimî dostlarınızdan biri size gayet mahrem addettiği bir meseleyi açıklıyacak. Kendisiyle alâkadar olun. Hem onu memnun eder, hem de büyük bir iyilik yapmış olursunuz. Çalışmıya ihtiyacınız var...

YENGEÇ BURCU
22 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Elinize mühim bir fırsat geçecek, bundan istifadeye çalışın. Yakınlarınızdan biri uzun sürecek bir seyahate gizli gizli hazırlanıyor. Kendisini bu işten vazgeçirmiye çalışın. Aksi halde müşkülle karşılaşacaktır.

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 23 AĞUSTOS

Uzun zamandan beri yapmak istediğiniz, fakat bir türlü başlıyamadığınız mühim bir iş artık yoluna konmalıdır. Aksi halde eliniz, kolunuz bağlı kalır, zarara girersiniz. His hayatınızda bir karışıklık var.

BAŞAK BURCU
24 AĞUSTOS - 23 EYLÜL

Paranızı biraz daha hesaplı harcayın. Pek yakın bir gelecekte sizi çok mühim ve hayati masraflar bekliyor. Gönül meseleleri aydınlık bir sahaya çıkacaktır, sabırlı olun. Sıhhi durumunuz normal vaziyetinde.

TERAZİ BURCU
24 EYLÜL - 23 EKİM

Vazifelerinizi daha itinalı yapmıya gayret edin ve işinize daha muntazam devam edin. Zira âmirleriniz çalışmanızdan ve randımanınızdan pek memnun değiller. Kadınlar ev işlerinde daha titiz davransınlar...

AKREP BURCU
24 EKİM - 22 KASIM

Yeni bir mücadeleye başlıyacaksınız. Fevkalâde iyi hazırlanın ve gözüpek olun. Mânevi kuvvetiniz sayesinde, neticede istikbaliniz fevkalâde garantili bir sahaya girmiş olur. Sıhhi durumunuzda değişiklik yok.

YAY BURCU
23 KASIM - 21 ARALIK

Canınız sıkılmış görülüyor. Halbuki buna hiçbir sebep yok. Daha temkinli ve daha düşünceli hareket etmelisiniz. Maddi bakımdan rahatlamak üzeresiniz. Ciddî olmıyan meseleler üzerinde fazla durmayınız.

OĞLAK BURCU
22 ARALIK - 20 OCAK

Teşebbüsü elden bırakmamalısınız. Canınızı sıkacak şeyleri yapmaktan kaçınmalısınız. Yakın bir gelecekte his hayatınız hareketlenebilir. Düşünülüyorsunuz. İş hayatınız bir hayli randımanlı gözükmektedir...

KOVA BURCU
21 OCAK - 18 ŞUBAT

Birçok sahalarda birden durgun günler geçirmekteydiniz. Ama artık bu durum ortadan kalkmak üzere. Çalışmalarınızı arttırmalısınız. İleride daha değişik meseleler için kafa yorma kimkânını bulacaksınız.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

His hayatınız tamamen değişik bir havaya bürünmüş. Kendinizi her çeşit hâdiseye karşı hazırlamalısınız. Teşebbüsleriniz neticelerini vermedi, ümitli olabilirsiniz. Günlük çalışmalarınıza önem vermiyorsunuz.

1

2

GENÇLER IÇIN 12 MODEL — **1.** Dar paçalı bej rengi pantolon ve üzerinde bej - siyah çizgileri olan üçgen yakalı bir süveter. **2.** Siyah renkte paçaları yırtmaçlı pantolon, üzerinde çeşitli renklerde enine çizgileri olan kapalı yakalı bir süveter. **3.** Aynı kumaştan pantolon - ceket. Bahriye yakanın altındaki kravat ve iki büyük cep kıyafeti şıklaştırmaktadır. **4.** Beyaz pantolon ve üzerinde kırmızı spor yakalı üç düğmeli poplin ceket. **5.** Pantolonun üzerindeki enli çizgileri olan kısa kollu süveterin önde iki gizli cebi vardır. **6.** Pliseli kısa eteğin üzerinde yanlardan yırtmaçlı devrik yakalı düz bir merserize bulûz vardır. **7.** Pliseli açık renk etek ve kruvaze ceketiyle tipik bir genç kız kıyafeti. **8.** Yuvarlak yakalı, kolsuz ve düz bedeni olan bu modelin hususiyeti altındaki jupon vasıtasiyle eteğinin kabarık durmasındadır. **9.** Göğüs üzerinde robası olan bu düz iplik kesilmiş modelin hususiyeti kemerinin belden aşağıda olmasındadır. **10.** Model bel ve etekten büzülerek kalça kısmı bir balon gibi şişirilmiştir. **11.** Üst kısmı dekolte ve sıkı olan bu elbisenin etek kısmı şemsiye modelidir. **12.** Omuzlardan askılı bedeni, göğüs altlarındaki penslerle vücuda sıkıca oturtulmuş, eteği altındaki jupon vasıtasiyle bol ve kabarık duran şık bir model. Bu elbise kilosu az olanlarda daha güzel, daha gösterişli durmaktadır.

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Yesim, Yesime +

Arapça olan bu isim güzel, dilber demektir. Adaşlar arasında bulunan Hacı Vesim Paşa Osmanlı İmparatorluğunun son Kaptanı Deryası idi. Kıymetli, bir denizci ve vatansever bir insandı.

Sinan

Erkek isimleri arasında bulunan bu kelime Arapçada ok ucu, okun ucundaki demir demektir. Adaşlar arasında bulunan Mimar Koca Sinan 1490 yılında doğmuş, 1588 yılında, 98 yaşında vefat etmiştir. Yavuzdan III. Murat devrine kadar yaşamış olan bu büyük Mimar 700 kadar mimarî değeri olan cami, mescit, medrese, türbe, saray, kervansaray, hamam, köprü, su kemeri gibi eserler meydana getirmiştir. Bunlar arasında bilhassa Selimiye ile Süleymaniye dünya ölçüsünde şaheserlerdir. «Tazarruat» ismindeki eseri yazan Fâtih devri âlim ve vezirlerinden Sinan Paşa ile 1596 da ölen Yemen fâtihi Koca Sinan Paşa da adaşlar arasındadır.

Muhiddin +

Dini ihya eden, canlandıran demektir. Arapça olan bu erkek isminin aslı Muhyiddin'dir. Adaşlar arasında İstiklâl Savaşında hizmetleriyle tanınmış, Elçiliklerde, Milletvekilliğinde bulunmuş Generallerimizden Muhiddin Akyüz; çoğu tasavvufa ait eserler bırakmış olan islâm âlimlerinden ve meşhur şeyhlerden Muhiddin Arabî, tanınmış musiki üstad ve bestecilerimizden Muhiddin Targan da bulunmaktadır.

Sabih, Sabiha +

Güzellik, letafet, yüz güzelliği mânasını taşıyan bu Arapça kelimeler kadın ve erkek isimleri arasındadır.

Yunus +

Mukaddes din kitaplarının bahsettiği İsrail Peygamberlerinden birinin adıdır. Hazreti Yunus Ninova ahalisine peygamber olarak gönderilmişti. Ahali sözünü dinlemeyince meyus olup Tanrıdan izin almadan bir gemiye binmiş fakat gemi yürümemişti. Gemide bir suçlu olduğunu anlıyan kaptan kura atmış ve kura Yunusa isabet edince onu denize atmışlardı. Bir balık tarafından yutulan Yunus, balığın karnında tövbe etmiş, bunun üzerine balık onu bir sahile atmıştı. Yunus tekrar Ninovaya döndü ve orada peygamberlik görevini yaptı. Adaşlar arasında, yaşayışı rivayetler, tahminlerle dolu olan en eski ve en derin Türk halk şairlerinden Yunus Emre de bulunmaktadır.

Gülgûn +

Kadın isimleri arasında bulunan bu kelime Farsçada gülrenkli, pembe renkli anlamına gelir.

+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından istenilmiştir.

Hayat Doktoru

Yaz sinirlilikleri

Bazı bünyeler yazdan hoşlanmaz ve sıcaktan çok müteessir olurlar. İrsî tesirlerin, yetişiş ve yaşayış tarzının bunda büyük rolü vardır. Bazı sinir hastalıklarının yazın arttığı da istatistiklerle sabittir. Aşağıdaki yazıda, yaz sinirliliklerinin daha çok umumi sebepleri üzerinde durulmaktadır.

Dr. RECEP DOKSAT

SINIRLILIĞIN her insana göre değişen umumi sebepleri yanında, mevsimlerin de rolü inkâr edilemez. Hepimizin hayatında asabi olmamızı, öfkelenip kızmamızı veya ümitsizliğe düşüp hayata küsmemizi icabettiren bir yığın şey vardır. Amma biliriz ki, aynı sebepler hep mevcut olduğu halde, bazan tesirlerini bize hissetirirler, bazan da onlara aldırış bile etmeyiz. Demek ki, haricî âmillerin rolü ne olursa olsun, herşey içimizde olup bitmektedir. İçimiz tâbiri de biraz gayrı vâzıh ! Beden tarafı ile maddi ve ruhi cephesi ile de mânevi hüviyeti, içimiz dediğimiz meçhuller âleminin nasıl garip bir muvazenede bulunduğunu göstermektedir. Bu muvazene o kadar hassastır ki en ufak bir sarsıntıdan müteessir olur. Fakat bu muvazene bazan o kadar sağlamdır ki, en şiddetli darbelere de tahammül eder.

Sinirlilik halleri, iç muvazemizin direnişleridir diyebiliriz. Bu direnişler, muvazenenin ihlâlinden doğan iç dalgalanışlarının akislerinden ibarettir.

İnsan bir ruh - beden bütünü addedildiğine göre ruhi bozukluklar bedenî ârızalara ve bedenî bozukluklar da ruhi - asabi aksaklıklara sebep olabiliyor.

Yaz ve yazdan gelen tesirlerin hasıl etttiği sinirlilikler de bu zaviyeden mütalâa edilebilir.

Hava tahavvüllerinin, iklim ve mevsimlerin insan bünyesi üzerinde nasıl tesirler yaptığını ve ne gibi değişikliklere sebep olduğunu, sırası düştükçe bu sütunda belirtmeye çalışmıştık. İnsanı çevresinden ve ondan gelen tesirlerden tecrit etmenin imkân dahilinde olmadığına da bu arada işaret etmiştik.

Çevre deyince, kozmik şartlardan, sosyal şartlara kadar bir yığın tesirler manzumesi akla gelir. Bütün bunlara karşı vaziyet alışı ile insan, dinamik bir muvazenenin ayakta tutmağa çalıştığı bir mahlûktur.

Yaz, memleketimiz için, yer yer pek fazla olmak üzere, umumiyetle sıcak geçen bir mevsimdir. Yazın çok su içer, çok terler ve terledikçe de su içeriz. Her ter vücuttan su ile beraber tuz çıkması demektir. Sıcakların ve çok su içmenin tevlit ettiği iştahsızlığın rolü de hesaba katılırsa, mûtat lezzet alışkanlıklarımızı bozmadığımız için, sarfettiğimiz tuzu kolayca yerine koyamadığımız anlaşılır. Sıcak memleketlerde, hele tropikal ülkelerde bu yüzdendir ki tuz hapları satılır. Tuz eksikliğinin halsizlik, zihnî ve bedenî takatsizlik ve sinirliliklere yol açtığı muhakkaktır. Sıcakların bunaltıcı tesirini de buna ilâve ederseniz, yaz huzursuzluklarının bir cephesi aydınlanmış olur.

Şüphesiz ki, meselenin halli bu kadar basit değildir. Her insana göre değişen bir yığın sebep var. İnsan psiko - sosyal bir varlık olduğuna göre, sayfiyeye gidememekten, yeni bir ayakkabı alamamaya kadar türlü sebep, derece derece sinirlilikte rol oynamaktadır.

Yazın ve sıcakların cinsî iştahayı artıran tesirlerinin yanı sıra, tatmin bulamıyan tahrikleri de sinirleri germektedir. Sıcak günlerde, yorucu bir mesai ile tatil yapamadan çalışmak mecburiyeti, türlü geçim güçlükleri sinirlilik tevlit ediyor. Ama bütün bunlara rağmen, yazı severiz. Biz yaz sinirliliklerine alışana kadar o geçip gidecek.

PUL ve TARİH

UÇAK SERİLERİ

Diğer cemiyetlere olduğu gibi Tayyare Cemiyeti'ne de yardım maksadı ile 1927 den itibaren tedavüle uçak pulları çıkarılmıştır. 1933 te yerini Müdafaa pullarına bırakan bu serinin yeni sürsajlı ilk pulları

1934 te, ikinci pulları 1935 te, halihazırda fiatları yüksek olan üçüncü pulları 1941 de, İsviçre'de Courvaisier matbaasında basılan 300 bin tirajlı altı ayrı serisi 1949 da, 60 adetlik 2.5 liralıkları ve İtalya'da bastırılan 500 bin tirajlı altı ayrı kıymet, renk ve desende olan son serisi de 1954 te çıkmıştır.

BİLMECE

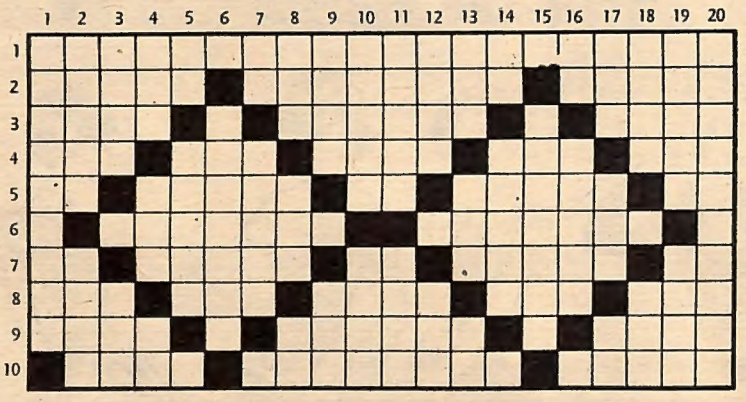

SOLDAN SAĞA : 1: Aile geçimsizliğinin en büyük mevzuu 2: Ödenekler ve gelirler (eski terim), 420 dakika, cihet. 3: Alaturka musikide bir makam, küçük sanatlar, otlak. 4: Fasıla, gümüş, Fransaya yerleşen Asya göçmenlerinin eski adı, engel, geri çevirme veya kabul etmeme. 5: Bir harfin okunuşu, maden, tersi hayvanî gıdalarımızdan, İstanbulda bir semt, bir harfin okunuşu. 6: Maddi ve manevi şıklık ve sevimlilik, Çoban paltosu. 7: Bir matematik terimi, mektuplarda yapılan ilâvelere konulan başlık, bir harfin okunuşu, tahammül ettiren bir duygu, eklet. 8: Mükemmel, Ön (eski terim), bayatlamamış, bir cins çörek, intikam. 9: Çok, bina yıkıntısı, terazi gözü. 10: Bilenen ustura ağzında kalan pürüz. Asker kılıcı, en büyük bakır kap.

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1: Demode çiftlik âleti. 2: Perişan, Kemik özü. 3: Kanun, Tatlının aksi. 4: Arapça incir, ay, bir uzvumuz. 5: Asil bir hayvan, çöl rüyası. 6: Vücuda çok lüzumlü bir gıda cevheri. 7: Kamer, Bir hamur tatlısı. 8: Seyran et, hayvan ölüsü, bir harfin okunuşu. 9: Edelim yerine bir köylü deyimi, sıvı kaplarından. 10: Yumuşaklık, siyah. 11: Su sevki, paydos. 12: Peygamberi metheden kaside, Babası anlamına bir tabir. 13: Tersi farsçada iplik, Farsça elverir (eski terim), erkek. 14: Yap, sahan örtüsü. 15: Nazik bir hayvan. 16: Fırlat. Şahit. 67: Çenede bulunduğu rivayet edilen tel, cilt suyu, bir harfin okunuşu. 18: Vasıl olur, farkına var. 19: Gemilerin büyük toplarından, kalın kabuklu portakal. 20: Bildiğini söyliyen.

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ:

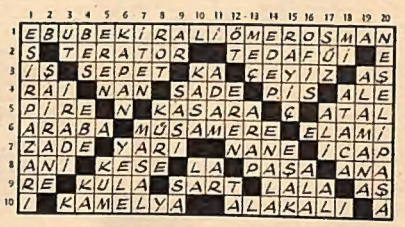

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Yesim, Yesime +

Arapça olan bu isim güzel, dilber demektir. Adaşlar arasında bulunan Hacı Vesim Paşa Osmanlı İmparatorluğunun son Kaptanı Deryası idi. Kıymetli, bir denizci ve vatansever bir insandı.

Sinan

Erkek isimleri arasında bulunan bu kelime Arapçada ok ucu, okun ucundaki demir demektir. Adaşlar arasında bulunan Mimar Koca Sinan 1490 yılında doğmuş, 1588 yılında, 98 yaşında vefat etmiştir. Yavuzdan III. Murat devrine kadar yaşamış olan bu büyük Mimar 700 kadar mimarî değeri olan cami, mescit, medrese, türbe, saray, kervansaray, hamam, köprü, su kemeri gibi eserler meydana getirmiştir. Bunlar arasında bilhassa Selimiye ile Süleymaniye dünya ölçüsünde şaheserlerdir. «Tazarruat» ismindeki eseri yazan Fâtih devri âlim ve vezirlerinden Sinan Paşa ile 1596 da ölen Yemen fâtihi Koca Sinan Paşa da adaşlar arasındadır.

Muhiddin +

Dini ihya eden, canlandıran demektir. Arapça olan bu erkek isminin aslı Muhyiddin'dir. Adaşlar arasında İstiklâl Savaşında hizmetleriyle tanınmış, Elçiliklerde, Milletvekilliğinde bulunmuş Generallerimizden Muhiddin Akyüz; çoğu tasavvufa ait eserler bırakmış olan islâm âlimlerinden ve meşhur şeyhlerden Muhiddin Arabî, tanınmış musiki üstad ve bestecilerimizden Muhiddin Targan da bulunmaktadır.

Sabih, Sabiha +

Güzellik, letafet, yüz güzelliği mânasını taşıyan bu Arapça kelimeler kadın ve erkek isimleri arasındadır.

Yunus +

Mukaddes din kitaplarının bahsettiği İsrail Peygamberlerinden birinin adıdır. Hazreti Yunus Ninova ahalisine peygamber olarak gönderilmişti. Ahali sözünü dinlemeyince meyus olup Tanrıdan izin almadan bir gemiye binmiş fakat gemi yürümemişti. Gemide bir suçlu olduğunu anlıyan kaptan kura atmış ve kura Yunusa isabet edince onu denize atmışlardı. Bir balık tarafından yutulan Yunus, balığın karnında tövbe etmiş, bunun üzerine balık onu bir sahile atmıştı. Yunus tekrar Ninovaya döndü ve orada peygamberlik görevini yaptı. Adaşlar arasında, yaşayışı rivayetler, tahminlerle dolu olan en eski ve en derin Türk halk şairlerinden Yunus Emre de bulunmaktadır.

Gülgûn +

Kadın isimleri arasında bulunan bu kelime Farsçada gülrenkli, pembe renkli anlamına gelir.

+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından istenilmiştir.

Hayat Doktoru

Yaz sinirlilikleri

Bazı bünyeler yazdan hoşlanmaz ve sıcaktan çok müteessir olurlar. İrsî tesirlerin, yetişiş ve yaşayış tarzının bunda büyük rolü vardır. Bazı sinir hastalıklarının yazın arttığı da istatistiklerle sabittir. Aşağıdaki yazıda, yaz sinirliliklerinin daha çok umumi sebepleri üzerinde durulmaktadır.

Dr. RECEP DOKSAT

SINIRLILIĞIN her insana göre değişen umumi sebepleri yanında, mevsimlerin de rolü inkâr edilemez. Hepimizin hayatında asabi olmamızı, öfkelenip kızmamızı veya ümitsizliğe düşüp hayata küsmemizi icabettiren bir yığın şey vardır. Amma biliriz ki, aynı sebepler hep mevcut olduğu halde, bazan tesirlerini bize hissetirirler, bazan da onlara aldırış bile etmeyiz. Demek ki, haricî âmillerin rolü ne olursa olsun, herşey içimizde olup bitmektedir. İçimiz tâbiri de biraz gayrı vâzıh ! Beden tarafı ile maddi ve ruhi cephesi ile de mânevi hüviyeti, içimiz dediğimiz meçhuller âleminin nasıl garip bir muvazenede bulunduğunu göstermektedir. Bu muvazene o kadar hassastır ki en ufak bir sarsıntıdan müteessir olur. Fakat bu muvazene bazan o kadar sağlamdır ki, en şiddetli darbelere de tahammül eder.

Sinirlilik halleri, iç muvazemizin direnişleridir diyebiliriz. Bu direnişler, muvazenenin ihlâlinden doğan iç dalgalanışlarının akislerinden ibarettir.

İnsan bir ruh - beden bütünü addedildiğine göre ruhi bozukluklar bedenî ârızalara ve bedenî bozukluklar da ruhi - asabi aksaklıklara sebep olabiliyor.

Yaz ve yazdan gelen tesirlerin hasıl etttiği sinirlilikler de bu zaviyeden mütalâa edilebilir.

Hava tahavvüllerinin, iklim ve mevsimlerin insan bünyesi üzerinde nasıl tesirler yaptığını ve ne gibi değişikliklere sebep olduğunu, sırası düştükçe bu sütunda belirtmeye çalışmıştık. İnsanı çevresinden ve ondan gelen tesirlerden tecrit etmenin imkân dahilinde olmadığına da bu arada işaret etmiştik.

Çevre deyince, kozmik şartlardan, sosyal şartlara kadar bir yığın tesirler manzumesi akla gelir. Bütün bunlara karşı vaziyet alışı ile insan, dinamik bir muvazenenin ayakta tutmağa çalıştığı bir mahlûktur.

Yaz, memleketimiz için, yer yer pek fazla olmak üzere, umumiyetle sıcak geçen bir mevsimdir. Yazın çok su içer, çok terler ve terledikçe de su içeriz. Her ter vücuttan su ile beraber tuz çıkması demektir. Sıcakların ve çok su içmenin tevlit ettiği iştahsızlığın rolü de hesaba katılırsa, mûtat lezzet alışkanlıklarımızı bozmadığımız için, sarfettiğimiz tuzu kolayca yerine koyamadığımız anlaşılır. Sıcak memleketlerde, hele tropikal ülkelerde bu yüzdendir ki tuz hapları satılır. Tuz eksikliğinin halsizlik, zihnî ve bedenî takatsizlik ve sinirliliklere yol açtığı muhakkaktır. Sıcakların bunaltıcı tesirini de buna ilâve ederseniz, yaz huzursuzluklarının bir cephesi aydınlanmış olur.

Şüphesiz ki, meselenin halli bu kadar basit değildir. Her insana göre değişen bir yığın sebep var. İnsan psiko - sosyal bir varlık olduğuna göre, sayfiyeye gidememekten, yeni bir ayakkabı alamamaya kadar türlü sebep, derece derece sinirlilikte rol oynamaktadır.

Yazın ve sıcakların cinsî iştahayı artıran tesirlerinin yanı sıra, tatmin bulamıyan tahrikleri de sinirleri germektedir. Sıcak günlerde, yorucu bir mesai ile tatil yapamadan çalışmak mecburiyeti, türlü geçim güçlükleri sinirlilik tevlit ediyor. Ama bütün bunlara rağmen, yazı severiz. Biz yaz sinirliliklerine alışana kadar o geçip gidecek.

PUL ve TARİH

UÇAK SERİLERİ

Diğer cemiyetlere olduğu gibi Tayyare Cemiyeti'ne de yardım maksadı ile 1927 den itibaren tedavüle uçak pulları çıkarılmıştır. 1933 te yerini Müdafaa pullarına bırakan bu serinin yeni sürsajlı ilk pulları

1934 te, ikinci pulları 1935 te, halihazırda fiatları yüksek olan üçüncü pulları 1941 de, İsviçre'de Courvaisier matbaasında basılan 300 bin tirajlı altı ayrı serisi 1949 da, 60 adetlik 2.5 liralıkları ve İtalya'da bastırılan 500 bin tirajlı altı ayrı kıymet, renk ve desende olan son serisi de 1954 te çıkmıştır.

BİLMECE

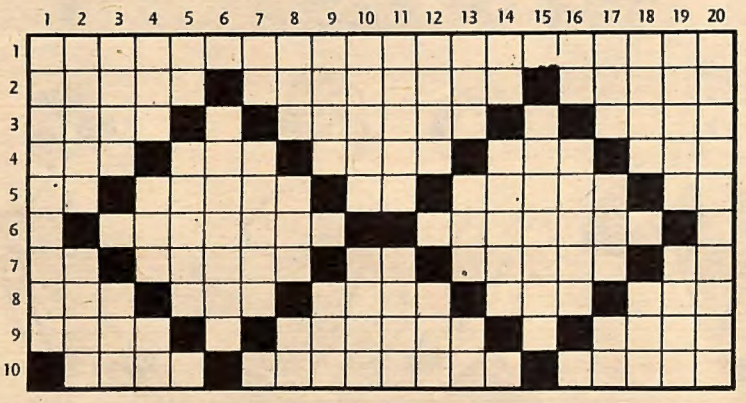

SOLDAN SAĞA : 1: Aile geçimsizliğinin en büyük mevzuu 2: Ödenekler ve gelirler (eski terim), 420 dakika, cihet. 3: Alaturka musikide bir makam, küçük sanatlar, otlak. 4: Fasıla, gümüş, Fransaya yerleşen Asya göçmenlerinin eski adı, engel, geri çevirme veya kabul etmeme. 5: Bir harfin okunuşu, maden, tersi hayvanî gıdalarımızdan, İstanbulda bir semt, bir harfin okunuşu. 6: Maddi ve manevi şıklık ve sevimlilik, Çoban paltosu. 7: Bir matematik terimi, mektuplarda yapılan ilâvelere konulan başlık, bir harfin okunuşu, tahammül ettiren bir duygu, eklet. 8: Mükemmel, Ön (eski terim), bayatlamamış, bir cins çörek, intikam. 9: Çok, bina yıkıntısı, terazi gözü. 10: Bilenen ustura ağzında kalan pürüz. Asker kılıcı, en büyük bakır kap.

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1: Demode çiftlik âleti. 2: Perişan, Kemik özü. 3: Kanun, Tatlının aksi. 4: Arapça incir, ay, bir uzvumuz. 5: Asil bir hayvan, çöl rüyası. 6: Vücuda çok lüzumlu bir gıda cevheri. 7: Kamer, Bir hamur tatlısı. 8: Seyran et, hayvan ölüsü, bir harfin okunuşu. 9: Edelim yerine bir köylü deyimi, sıvı kaplarından. 10: Yumuşaklık, siyah. 11: Su sevki, paydos. 12: Peygamberi metheden kaside, Babası anlamına bir tabir. 13: Tersi farsçada iplik, Farsça elverir (eski terim), erkek. 14: Yap, sahan örtüsü. 15: Nazik bir hayvan. 16: Fırlat. Şahit. 67: Çenede bulunduğu rivayet edilen tel, cilt suyu, bir harfin okunuşu. 18: Vasıl olur, farkına var. 19: Gemilerin büyük toplarından, kalın kabuklu portakal. 20: Bildiğini söyliyen.

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	E	B	U	B	E	K	İ	R	A	L	İ	Ö	M	E	R	O	S	M	A	N
2	S	■	T	E	R	A	T	O	R	■	■	T	E	D	A	F	Ü	İ	■	E
3	İ	Ş	■	S	E	P	E	T	■	K	A	■	Ç	E	Y	İ	Z	■	A	Ş
4	R	A	İ	■	N	A	N	■	S	A	D	E	■	P	İ	S	■	A	L	E
5	P	İ	R	E	■	N	■	K	A	S	A	R	A	■	Ç	■	A	T	A	L
6	A	R	A	B	A	■	M	Ü	S	A	M	E	R	E	■	E	L	A	M	İ
7	Z	A	D	E	■	Y	A	R	İ	■	■	N	A	N	E	■	İ	C	A	P
8	A	N	İ	■	K	E	S	E	■	L	A	■	P	A	Ş	A	■	A	N	A
9	R	E	■	K	U	L	A	■	S	A	R	T	■	L	A	L	A	■	A	Ş
10	İ	■	K	A	M	E	L	Y	A	■	■	A	L	A	K	A	L	I	■	A

KARİKATÜR

— Kiminle müşerref oluyoru

— Her sanatkâr eserine kendinden birşeyler koymalıdır.

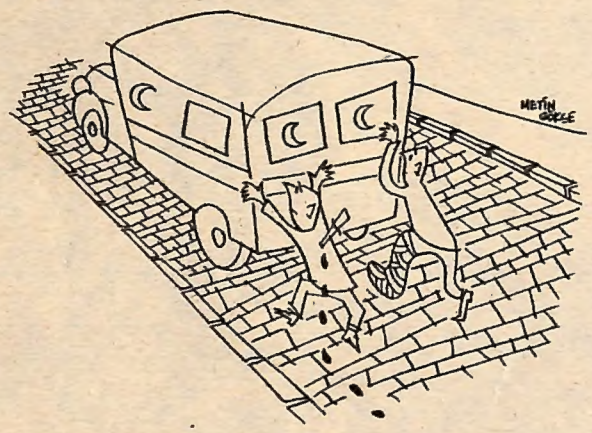

YAZISIZ

YAZISIZ

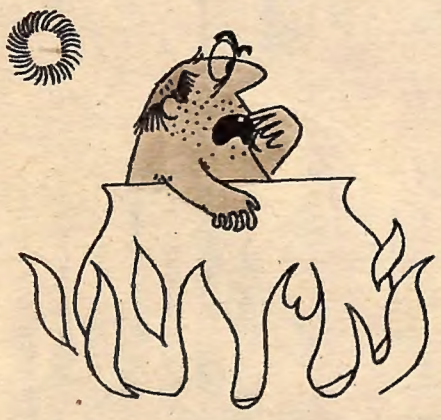

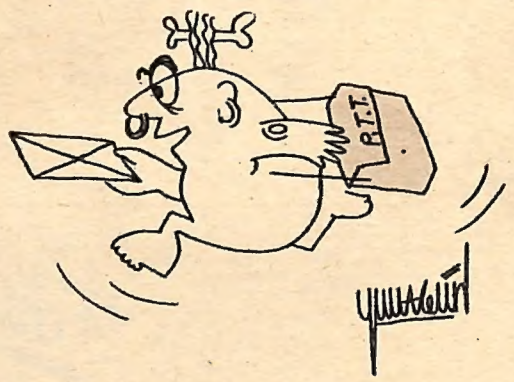

YAZISIZ